Rendkivüli kiadás.

MAGYAR VIDÉK.

Előfizetési feltételek:
Egy évre . . . . . 4 frt.
Félévre . . . . . 2 frt.
Negyedévre . . . 1 frt.
Egy szam ára . . . 10 kr.
A lap kiadóhivatala **Nobel Armin** könyvkereskedésében van, hová az előfizetések küldendők, s minden egyéb küldemény is csak oda czi mezendő.

Szépirodalmi, ismeretterjesztő és társadalmi közlöny.

Megjelenik minden szombaton.

Hirdetések négyzet centimeternyi tér szerint számittatnak. — Egyszeri beiktatás ára minden négyzet centiméterért 1 krajczár.—Bélyeg külön 30 krajczár. — Előfizetőink kedvezményben részesülnek.
Nyilt tér petitsoronként 10 krral számittatik.

II. évfolyam. **Pápán, 1880. október 30.** 80. szám.

Halottak napja.

Közeledik az a nap, amely a halottaké. Maga a haldokló természet is figyelmeztet bennünket közeledésére. De még másra is!

Az az üvöltő szél, mely kegyetlenül bánik el a pusztuló lomb szomorú maradványaival; nemcsak azt súgja fülünkbe, hogy halottainkról emlékezzünk meg, hanem azt is, hogy valamint ő nyomtalanul elsepri azt a lehullott levelet, úgy egykor, lehet holnap, lehet talán még ma is, a halál fuvalma érinthet bennünket, s a világ nem azt mondandja, hogy vagyunk, hanem azt, hogy voltunk.

Voltunk! Mily borzasztó, de egyszersmind mily megnyugtató, vigasztaló ez az egyszerű kis szó, ha azt létünkre, életünkre alkalmazzuk! Az a sok öröm és bú, az a sok remény, fájdalom és csalódás, a mi tulajdonképeni létünket képezi, egy ismeretlen hatalom parancsszavára megszünik, semmivé válik! Voltunk s már nem vagyunk!

És ha életünknek csak ezen az egy forduló pontján is elgondolkozunk s választ kérünk, az az egész embercsinálta philosophia nem képes a feleletre; mert ezen felelet felülmulja a világ összes bölcsészeinek tudományát. De azért felelnek. Csakhogy e feleletek után még gonoszabbul vagyunk mint azoknak előtte. Ki nem elégitenek. És a ki nem elégitő válaszok a legrosszabbak, a legveszedelmesebbek. Képesek az embert őrültté tenni!

De engem nem tesznek őrültté; mert én máshová fordulok kérdéseimmel.

A természet őszinte.

A természet nem hazudik.

A természet nem csal.

Tehát a természettől kérdezem én, hogy mi az a halál, s mi lesz velünk, ha meghaltunk.

A természet nem marad adós a felelettel. Miért is maradna adós, mikor millió választ is adhat!

Amott az út mellett a szél egy sárga levelet kerget; én megállok, utánna nézek, elgondolkozom, s megvan a természet felelete.

Az a sárga levél csak nemrég diszét képezte a fának, de egyszersmind egyik lényeges szerve is volt: a fa tüdeje. Elfáradt, el lett használva, a kapocs, mely fájához fűzte, meglazult, a levél lehullott, tovább-sodortatik, elvész, porrá lesz, magán a fán pedig egy új levélnek csinált helyet.

A sárga levél és törzse meg az ember és a nemzedék között megleltem azt a nagy hasonlatosságot, mely egyszersmind válaszul szolgál felvetett kérdésemre.

Nyájas olvasóm! Egészitsd ki magadnak a sárga levélről s a tenmagadról való gondolatomat, s bizton hiszem, hogy halottak napján nyugodtan elvégzed imádat kedves halottaidnak hantjain, s haza térve a halottak birodalmából az üvöltő szél, a zörgő levél megnyugtató választ fog neked adni a rejtélyes kérdésre.

Styx.

Az első kortes-fecske.

(Levél a szerkesztőséghez.)

Budapest, okt. 26. 1880.

Jó háromnegyed év választ még el bennünket az úgynevezett „választási mozgalmaktól." Szervezkednek ugyan itt-ott már is a pártok politikai elvek alapján, azonban a személyes czélu professionatus korteskedés legelőször Pápa városában, — azaz dehogy Pápa városában, hanem a „Pápai Lapok" hasábjain vezérczikk alakjában ütötte fel tanyáját.

Dr. Fenyvessy Ferencz úr- voltaképen ki légyen ő? fogják kérdezni a Tapolczán innen- „nyilt levelet" intéz hozzám, állitólag a királyi táblai székhely ügyében, tényleg azonban becses személyének némely ártatlan aspirátiói érdekében. Fenyvessy úr t. i. kezdő hirlapirói, de nem kezdő titkár- társalkodói minőségében — mint közelebbi ottlétemkor a városban széltében beszélték és nevették — hivatást érez magában képviselő lenni, még pedig elég szerényen vagy Pápán vagy Ugodon, és ennélfogva be nem érve a bizonyos protekcziókra és zsebekre való titokzatos hivatkozással, országos hirnevének és országos érdemeinek némi fokozására is van szüksége. És miután F. F. úr igen helyesen akként számított, hogy nyilt levelét minden válasz nélkül fogom hagyni, ha abban kizárólag magántermészetű ráfogások és mesék helyett politikai vagy iparügyi nyilvános működésemet kritizálná, — egy komoly multtal biró lap élén oly természetű dolgokat és oly modorban tálal a közönség elé, a mint ez még kicsinyke lokális lapoknak is nagyon ritkán, ellenben a már nagyon idős és nagyon munkaképtelen koma asszonyoknak szokta hagyományos házonkivüli időtöltését képezni.

Nagy önmegtagadással ugyan, de t. választóim iránti köteles tekintetekből kénytelen vagyok a nyilt levélnek az első sortól az utolsóig koholt tartalmával szemben a következőket kinyilatkoztatni:

Először: valótlan az (hogy mindvégig ne éljek a már parlamentaris kifejezéssé felavatott hazugság szóval), hogy én beszámoló beszédemben a királyi táblai székhely kérdésével hoztam volna kapcsolatba azon korteskedő áskálódásokat, melyeket mint a politikai elvekkel semmiféle összefüggésben nem álló, hanem „éretlen személyes ambitiókból és haszonleső servilismusból" eredő üzelmeket jellemeztem. Hivatkozom e tekintetben a beszámoló beszédem alkalmával jelen volt több száz városi polgárra; hivatkozom magára a „Pápai Lapok"-ra, melyek beszédemet október 17-ki számában kivonatosan ismertetvén, konstatálják, hogy az a választó közönség részéről általános helyesléssel és éljenzéssel fogadtatott; hivatkozom a szintén jelen volt Horváth Lajos tanár urra, ugyanesak a „Pápai Lapok" felelős szerkesztőjére, a ki beszédem után lakásomon is meglátogatni szives volt; és hivatkozom különösen Pap János kir. tanácsos urra, kinek szives kiséretében megjelentem és távoztam, és a ki bizonyára a maga és a választó közönség nevében nem szavazott volna „bizalmat és köszönetet," ha az általa oly melegen felkarolt ügyre nézve beszédemben csak legkisebb nyomai is előfordultak volna az F. F. ur által koholt czélzásoknak.

De épen ebben van a „nyilt levél" furfangja. F. F. ur országos neve az egész beszédben meg sem volt emlitve, és mégis elég érthetően magára veszi a férfiatlan pletyka fegyvereivel való időelőtti korteskedésnek és a polgári jó egyetértés politikai elveket kerülő megzavarásának vádját. Ha pedig magára veszi: vajjon két hét mulva ki adott neki mandatumot arra, hogy akár a választó közönség nevében, akár pedig egyes köztiszteletben álló és általam is kiválóan nagyrabecsült férfiak hivatlan prókátori védelmében arczul üsse a publicistai tisztesség alapfogalmait és visszaéljen laptulajdonosi jogaival?

Másodszor: valótlan az, hogy én tavalyi beszámoló beszédemben „hetykén össze-vissza szidtam kivétel nélkül a magyar bárókat és grófokat." (Ismét egy kis farkcsóváló érdemszerzés akar lenni „felfelé.") Épen ellenkezőleg hivatkoztam arra, hogy fiatalabb főuraink is kezdik már a sport különböző nemei mellett a közügyeket, és különösen a közgazdasági és ipar érdekeket is kultiválni, és, mint emlékszem, elismerőleg fel is említettem többek közt Apponyi Albert, Zichy Jenő, Dessewffy Aurél, Széchenyi Pál, Károlyi Pista grófokat. Hogy pedig a nyilt levél gyanúsításainak servilis czélzatosságát még eklatansabban kimutassam, ime idézem beszédem illető részének a „Pápai Lapok" múlt évi julius 27-ki számában megjelent következő kivonatos ismertetését:

„Méltán önérzettel idézte fel a választók emlékezetébe a négy évvel előbb az ipar- és kereskedelem érdekében általa elmondottakat. Akkor komolyan alig ha foglalkoztak a kiváló egyéniségek e kérdésekkel; a közelmult már igazat adott neki, mert az egész országban élénk mozgalom támadt iparunk fejlesztése érdekében. Történelmi nevek, nagytekintélyü egyetemi tanárok vezetik, vagy részt vesznek az iparügy felvirágzására czélzó munkában; a legtekintélyesebb hirlapoktól, le a helyesen vezetett vidéki lapokig, számtalan hasábra terjedő czikkeket irtak és irnak az iparról, s maga a nagy közönség is dicséretreméltó buzgalmat fejt ki e nagy horderejü kérdés megoldásában. Határozottan tiltakozik azonban ama feltevés ellen, mintha azért, mert az iparügy előmozditásában fáradozik, csak egy, az iparos osztálynak érdekeiben működnék. Ő az által, hogy az ipar mellett síkra száll, épúgy dolgozik a mezőgazda, kereskedő érdekében mint a szellemi munkások javára. Virágzó ipart nem lehet képzelni sem előrehaladott mezőgazdaság, kereskedelem nélkül, s ott, hol ezek léteznek, a szellemi munkás szintén az őt megillető jólétnek örvend . . ."

Harmadszor: egyetlen egy szó sem igaz abból, a mit F. F. úr ugyanez alkalomból „a magyar aristokratia egyik tagjával való találkozásomról" regél. Hát hiszen igaz az, hogy az én egész nyilvános működésem rikitólag nélkülözi a demokratikus független irányt; — de ha már én oly nagyon „rég sóvárogtam" vagy „végtelen szerencsémnek" tartottam e nevezetes megismerkedést, vajjon „csak" négy évre, miután első izben a város képviselőjéül megválaszttattam, találtam volna arra alkalmat? Az egész nagy esemény a mult évi lövészünnepély alkalmával folyt le és pedig a következő szavakkal: „Felhasználom az alkalmat, hogy magamat a grófnak bemutattassam (t. i. b. Üchtricz kollegám által). Egy árva szóval sem mondtam sem többet sem kevesebbet, és ha lealázónak tartja F. F. úr a város képviselőjére

---

Tárcza:

Emlékbeszéd,

megtartatott néh. **Dr. Szabóky Adolf** arczképének leleplezési alkalmával a fővárosi iparosok körében 1880. október hó 26. Ráth Károly orsz. képviselő, mint a kör elnöke által.

Tisztelt gyülekezet!

E teremben, mely a kedélyes szórakozások családias gyülhelyéül szokott szolgálni, ma a kegyelet komoly ünnepélyt rendezett azon férfiu emlékének, ki, ha nem hiányzott soha ott, a hol az ipar és az iparosok érdekeiről volt szó, munkás élete kevés szünóráiban is mindig legjobban, legotthonosabban érezte magát iparos barátai társaságában.

Hisz inkább mint bármelyikünkre nézve képezett e kör családi kört reá nézve, kinek életpályája törvényeinél fogva a közvetlen családi tűzhelyt nélkülöznie kellett. Nem is a szó megszokott értelmében volt ő iparbarát és az iparosok pártfogója, — testvéri támogatás és atyai gondoskodás volt az, a mivel ő e nagy család minden tagját egy negyed századon át szivéhez lelkéhez és életczéljához csatolta.

Ha a negyvenes éveknek nagy politikai czélok szolgálatába szegődött iparvédelmi mozgalmaitól eltekintünk, az iparkérdés nálunk nem régi keletű. Alig egy évtizedre vezethetők vissza az önálló nemzeti ipar megteremtésére irányzott törekvések és nagyobb szabásu szervezett mozgalmak. Mennél csekélyebb tért foglalt el ügyünk a közvéleményben, mennél több közöny, elfogultság és tájékozatlanság fogadta a zászló első kibontását; mennél háládatlanabb és küzdelmesebb volt tehát a közpályának azon tere, melyre az első uttörők léptek, annál csekélyebbre apadt ez útóbbiak száma, és annál gyorsabban ellankadt az egyesek buzgalma és kitartása.

Nehezen és lassan ugyan, de lépésről-lépésre ma már tért foglal az iparügy az ország közvéleményében. Jöttek a kiállitásokon való hálás szereplések és kitüntetések, jöttek a congressusok népszerű mandatumai, jöttek a hangzatos választási programmok, de jött a törvényhozás és a kormány fokozódott érdeklődései is — szóval az iparkérdések a közélet napirendjére kerültek; oly körök is kezdtek érdeklődni az ügy iránt és kezdtek közeledni az iparosokhoz, a melyeknek közönye és kicsinylése még az imént legnagyobb akadályát képezte a hasonczélu törekvések érvényesülésének.

És ha ekként felszaporodott a pártfogók és zászlóvivők száma, most már nem volna többé szükség az első uttörőkre, azoknak eszméire, azoknak lelkesültségére, tapasztalatára, szakavatottságára? Inkább, mint valaha. A ki az épületnek alapjait megvetette, annak segédkezése vajmi nehezen nélkülözhető a továbbépitésnél. A ki az irányt kijelölte, az legjobban képes őrködni az irány megtartása felett.

Pedig az ujabbkori ipartörekvések első csirái Szabóky Adolf lelkében táplálkoztak. Lelke melegén ápolta és fejlesztette ő e csirát, nesztelenül, de azon munkakedvvel és kitartással, melyre egy nagy eszme annál inkább lelkesit, mennél kevesebb hivőkre és követőkre talál az eszme még azok körében is, a kiknek boldogulása hozzáfűződik.

Korán, nagyon korán vesztette el a magyar ipar Szabókyt. Korán, nemcsak mert az izmos férfikor munkaerejének közepette vett ő bucsut egy életpályától, melyen a közjó szolgálatának ugyanannyi áldásos nyomai maradtak, mint a mennyi órát a zajtalan munkának szentelt, — hanem korán azért is, mert végtelen sok még a tenni való, és pedig épen oly teendő, a mire az ő hangyaszorgalma, az ő tapasztalata és az ő tiszta lelkesedése volna szükséges.

Betölthetlen fog maradni az űr, melyet Szabóky maga után hagyott, mert a munkának mindig legnehezebb és leghálátlanabb részét tekintette ő saját dominiumának. Emlékezzünk vissza az ő munkásságára a legszélesebb körü iparérdekek körül, menjünk bár vissza azon korszakra, melybe sokaknak önök közül még csak első gyermekévei esnek, és azonnal felismerjük a vörös fonalat, mely iparügyi tevékenységén egészen a halálthozó betegágyig keresztül vonult. Huszonkét év előtt megalapitotta a kath. legényegylet, és 22 éven át oly szellemben vezette azt, hogy mindenütt nyomára akadunk a magasabb czélnak, mely szeme előtt lebegett: az ifju iparos nemzedéket erkölcsi és szellemi nevelés által képesebbé és érettebbé tenni az iparos életpálya nehéz feladataira, más szóval: az iparfejlesztésnek társadalmi nehéz munkáját alulról kezdve az egyedül egészséges alapokon megindítani. Következetes maradt ő ezen irányhoz, midőn az országos iparegyesület tanoncziskoláit létrehozni és annyira felvirágoztatni segitette, hogy ma 1300 iparos tanuló találja ott azon oktatást, melyet a törvény iskolakényszere nyujtani képes nem volt. Valamint amaz egyletnek ő csak oly értelemben volt elnöke, hogy az iránta gyermeki ragaszkodással viseltetett minden vallásbeli iparossegédek sok ezreinek tanitója, vezetője, de még magánügyeikben is tanácsadója és atyai pártfogója volt, ugy az iparegyesület tanoncziskolái feletti főfelügyeletet is akként gyakorolta, hogy a tanrend és fegyelmi szabályok chablonszerű megtartásának ellenőrzése ügybuzgalmát csak legkisebb részben vették igénybe.

E mellett sehol sem hiányzott Szabóky tevékenysége, ahol az önálló iparosok ügyeinek előmozditásáról lehetett szó. Nem ő volt az, a ki a mozgalmakat meginditá, ritkán lépett fel kezdeményezőleg, a roppant sok detail-érdekre kiterjedő tevékenysége nem kulminálhatott nagyobbszabásu alkotásokban; ő csak legbuzgóbb apostolává szegődött a hasznos kezdeményezéseknek és, mint már emlitém, mindannyiszor magához ragadta a kiviteli munkának épen legfáradalmasabb és leghálátlanabb részét.

Igy volt ez a kiállitásoknál, hosszu időn át az egyedüli alkalom, midőn a közérdeklődés az iparügy és az iparosság felé fordult, és midőn — ne vonakodjunk kimondani - többnyire a repraesentionális külsőségek és a közreműködésnek épen legkevésbé lényegbe vágó, mert legkevésbé rendszeres munkásságot igénylő tere szokta a csillogó kitüntetésekre való jogczimet megszerezni. Amennyiben a főváros részvétele biztositotta legelső sorban az eddigi országos kiállitásaink sikerét, Szabóky lelke volt a kecskeméti és szegedi kiállitásoknak, egyik főtényezője a mult évben Székesfehérvárt elért azon sikernek, mely ismét lényeges kihatással volt az iparügyek iránti általános érdeklődés és a kevéssé méltányolt eddigi iparfejlesztési törekvések iránti rokonszenvnek szélesebb körökben való felköltésére.

Szabóky gyakran műhelyből műhelybe járva buzditotta fővárosunk versenyképes iparosait a részvételre, gyakorlati utmutatást adott az első bejelentéstől kezdve a tárgyak begöngyölitéséig és elszállitásáig, és ha a nappalt a szóbeli buzditásnak és legkisebb részletekig menő utbaigazitásnak szentelte, az éjjeli órákban az irásbeli munkáknak egész óriási halmazát sajátkezüleg végzé. Igy ment ez az emlitett kiállitások alkalmával hónapokon keresztül. Miután pedig a kiállitások bezárultak és a visszaszállitási aprólékoskodásoknak vesződségét ismét csak ő vállalta magára, csakhamar

nézve, hogy négy év mulva magát alkalmilag bemutattatta, hát evvel, azt hiszem, nem a legtapintatosabb szolgálatot teszi a társadalmi savoir vivre szabályairól hihetőleg egészen más fogalmakkal biró urának és gazdájának.

Negyedszer: elejétől végig rosszhiszemü koholmány végre az is, a mit F. F. ur arról mesélni tud, hogy én mult évi beszámoló beszédem után „lélekszakadva futottam volna H. S. képviselő szállására,“ és „rimánkodva kérve kértem volna őt, hogy ne emlitené fel a lapokban az én beszédemet“ stb. Annyira magán hordja ez a vénasszonyi pletyka tizenhárompróbás jellegét és annyira vall a komoly hirlapirói öntudat teljes hiányára, hogy talán még az is felesleges, hogy egyszerüen hivatkozzam Hegedüs Sándor kollegámra és Vály Ferencz tanár urra, kinek családi körében amaz alkalommal előbbivel találkoztam, vajjon előfordult-e ezen további nagy esemény, és nem-e inkább a legkedélyesebb baráti tréfaképen kölcsönösen megigértük egymásnak, hogy a fürdői szünidők alatt tartózkodni fogunk megszokott közgazdasági polemiáinktól (a mint hogy F. F. ur azt még csak sejteni sem látszik, hogy müvelt emberek közt még a legélesebb politikai pártellentétek sem zárják ki a kölcsönös becsülést és barátságos társadalmi érintkezést).

Talán ezekben már jóval több tiszteletet is adtam a „nyilt levélnek“, mint azt az egész tartalmánál, nyilt czélzatainál és modoránál fogva megérdemli. Irjon vagy tegyen Fenyvessy ur ezentul bármit, én vele többé hirlapi uton szóba állani nem fogok. De mivel a fiatal uriember mindenáron szerepelni akar, és mivel korai ambitiójának a hirlapirodalom és a közügy idővel talán még némi hasznát is vehetné, mint tapasztalt és a nyilvános életben edzett ember (alios vidimus ventos — emlékezzék vissza az 1875-ki korszakra, anno „Ellenőr“) — no hát azt a jó tanácsot adom neki, hogy ne akarja mások kisebbitése és magán ügyekkel való férfiatlan házalás által saját személyes értékét emelni. Sem a társadalmi életben, de még kevésbbé a nyilvános közpályán a pletyka még nem programm, és a nagyuri befolyások köpenyegébe burkolt hányavetiség még nem komoly nyilvános szereplés. A független emberek — és pedig ezekből áll Pápa polgárságának is óriási többsége — a közügyek terén a pletykát megvetik, a henczegést kinevetik, a servilismust pedig megvetik és ki is nevetik.

És evvel, ismétlem, hirlapi uton egyszer mindenkorra végeztem Fenyvessy urral, — a mi azonban ki nem zárja azt, hogy ha szükség fogna fennforogni, esetleg ne számoljak és végezzek iparszerüleg üzött rágalmazásaival és henczegéseivel bármely egyéb uton — Pápán is Budapesten is.

Ráth Károly.

Lupus in fabula.

Midőn a „*Pápai Lapok*“ utóbbi vezérczikkét elolvastuk, egy igen találós mese jutott eszünkbe.

Elmondjuk.

A tehénnek hőn szeretett magzatát egy gonosz fogazat tépte szét. A búsuló, vigasztalást nem lelő anya elmegy az oroszlánhoz panaszra.

„Megölték, széttépték, megették egyetlen gyermekemet“, mondá zokogva s dúsan folytak a könyek nagy szemeiből. De a gonosztevőt nem tudta megnevezni.

Az oroszlán egybehivatja az állatokat s dörgő szóval adja tudtukra a gaztettet. „Lakolni fog érte“, kiáltá“, „kegyelmet nem ismerek.“

Megszólalt a farkas. „Felséges királyom, nem én raboltam el a tehén gyermekét.“

„Hát ki vádolt téged?“ kérdé iszonyú haraggal az állatok királya, — „te vagy a tettes, te érzed magadat bünösnek, *mert mentegetődzöl, annélkül hogy vádolnának.*“ S legott halálra itélte a rablót.

— — — — — — — — — — — — — — — —

Ráth Károly ur, Pápa városa orsz. képviselője nemrég tartott beszámoló beszédjében — melyet kivonatban lapunk is közlött — a kir. tábla decentralizálását is érintvén, azt mondá, hogy a kik ez ügyet *kortes* czélokra használják fel, azok nem a nép boldogitói- hanem bolonditóinak a nevét érdemlik. És joggal. Mert, bár mi is felkaroltuk az eszmét s pártoljuk most is, és pártolni fogjuk, — mégis azt hisszük, hogy a képviselőnk által jelzett czélra nem szabadna azt felhasználni. A „P. L.“ czikke azt állitja ugyan, hogy népbolonditásról s korteskedésről szó sincsen, — s hogy ezen állitását be is bizonyitsa, Pap János kir. tanácsost lépteti fel mint az eszme képviselőjét „*in primo loco.*“ Hát mi ezen állitásban, azaz a szerepek felcserélésében a dolgok logikájának olyaténi erőszakos megsántitását látjuk, mely arra készt, hogy hozzá szóljunk az ügyhöz. Szivesen meghisszük, hogy az életrevaló eszme nem dr. F. ur hanem Pap János kir. tanácsos fejében szülemlett meg; szivesen hisszük, hogy Pap János kir. tanácsos és nem dr. Fenyvessy ur fogja hathatós befolyását gyakorolni akkor, ha arról lesz szó, hogy a kir. fióktábla alakjában elosztandó koncz melyik városnak dobassék oda; szivesen hisszük, s erről szentül meg is vagyunk győződve, hogy nem Pap János kir. tanácsos az az ur, a ki a kir. fióktáblából a ma a részére hasznot akar kovácsolni s e végből a pápai népet bolonditaná. Mi Pap János kir. tanácsost ép oly jól, vagy tán még jobban is — ismerjük, mint doctor Fenyvessy ur, erről meg lehet győződve. — De nekünk alkalmunk volt Pap János kir. tanácsos *nemes* intentióin kivül egy másik embernek *egoistikus* törekvéseit is szemmel kisérni. Nem mondjuk, hogy ez a „*másik ember*“ éppen dr. F. F. ur volna, hanem csak azt, hogy a kit nem illet, ne vegye magára. Volt alkalmunk nyilvános helyeken . . . . . . no de nem akarunk azok nyomdokába lépni, a kik valót, nem valót összekeverve, egyiket a másikkal felcserélve — szerintük — *megadják a modját* a dolognak. Haaem csak azt akarjuk mondani, *hogy tudjuk, honnan van az, miszerint olyan emberek is beszélnek már városunkban a királyi tábláról, a kik ezt azelőtt hirből sem ismerték, vagy ha ismerték, bizonyosan azt mondták: Isten mentsen meg tőle!* — Bizony kár volt Pap János kir. tanácsos urat előtérbe állitani ott, a hol mindenki — a ki csak akarja — láthatja, hallhatja s tudhatja, hogy más tényezők a müködők!

Hogy Ráth Károly képviselő ur beszedjének ezen passusára *dr. F. F. ur* emelt szót, és szót emelt, mintha erre Pápa városától mandátumot kapott volna, ez nekünk olyan „*lupus in fabula*“-félének látszik. Mindamellett meg kell vallanunk, hogy dr. F. urat nem gyanusitjuk azzal, mintha ő a kir. fióktáblát *a maga részére* használta volna fel kortes czélokra; mert sokkal körültekintőbbek vagyunk, mintsem hogy elhihetnők, hogy ő orsz. képv. mandátum után vágynék. Őszintén bevalljuk, hogy erre alapot keresve se találunk. Szerénységét ismerve, ily sulyos váddal nem illethetjük. Azonban azt az egyet mégis rossz néven vesszük tőle, hogy ő bünül róvja fel képviselőnknek, hogy ez *szerencséjének* mondta, mikor a gróf ur ő méltóságával találkozhatott! Hiszen a dr. ur ezen kifogása valóságos persiflage a nemes grófra nézve, és soha se hittük volna, hogy a gróf ur titkárja ilyen tapintatlanságot tudjon elkövetni! Mi azon véleményben vagyunk, hogy, ha pl. dr. Fenyvessy ur városunk képviselőjével találkozik s beszél vele — pl. a kir. tábláról . . . . a találkozás végén szintén azt fogja mondani, hogy *szerencsének* tartotta a találkozást Vagy nem? Hiszen az udvariasság ezen nyilatkozatával úgy szólván *mindenkinek* tartozunk. Mltsgs. gr. Eszterházy Mór ur nem ugyan Pápa ura, hanem mindenesetre Pápa *első* polgára . . . valjon Pápa képviselőjének hogyan kellett volna magát viselnie a gróf urral szemben?

Erkläret mir, Graf Oerindur,
Dieses Räthsel der Natur?!

Ennyivel tartoztunk városunk reputatiója czéljából a mi részünkről megjegyezni.

A „M. V.“ szerkesztősége.

A halottak ünnepe.

(Történeti és ethnographiai karczolat.)

Ködös, borongós napjaival megérkezett az ősz, s vele az elhunytakra való emlékezésnek kegyeletes napja. A hivők csoportosan sietnek a mulandóság bánatos szinhelyére, a romlatlan kebelt szent érzelmekre hangoló temetőbe, hogy a feledhetetlen szülők, a korán szebb hazába költözött gyermekek, az elhunyt jó barátok és rokonok sirhalmaik a kegyeletes megemlékezés virágkoszoruival diszitsék fel.

A thema nagyon alkalmas az elmélkedésre, s t. olvasóim bizonyára számos czikkel olvashatnak a mai nap alkalmából különböző lapokban, melyek megható kifejezésekben sokféleképpen váriálják ama szomoru gondolatot, hogy a halál kaszája ellen nem használ a régi ének szavai szerint

„sem fü, sem fa, sem virág.“

Azt hisszük, hogy nem lesz érdektelen, ha mi ezuttal a czimül szolgáló thémát más oldalról fogjuk fel, s a t. olvasók szives figyelmére szintén érdemes dolgot cselekszünk akkor, midőn az elhunytakra való emlékezés szép szokását történeti fejlődésében kisérjük, s egyuttal a különböző népek erre vonatkozó szertartásairól mondunk el egyet-mást.

A legtöbb népnek időszámitásában, álljanak bár azok fajjellegre és müveltségi fokra nézve még oly messze egymástól, találhatunk különös halotti ünnepekre, melyeknek ideje az egyes vidékek szerint különböző ugyan, rendesen azonban az összel s az év végével hozható összefüggésbe, a mennyiben az év végét közönségesen vagy a tél közepébe vagy a tavasz elejére szokták helyezni.

Igy a karenek az árnyékhóban t. i. deczemberben hoznak áldozatot a holtaknak, a barokpedig Éjszak-Afrikában novemberben ülik meg az u. n. Thigot-ünnepet, mely egyuttal az általános béke és vidámság, az aratásért való hála s a holtakra való emlékezés ünnepe, s az utóbbiak számára kis fazékban sört tesznek ki két napig, mely határidő elteltével maguk az élők isszák meg azt. A római feraliák és lemuraliák februárban és májusban tartattak meg. Ez utóbbiakról részletes leirást nyujt Ovidius „Fasti“ 5. könyvében. Éjfélkor mezitláb és csendben ment ki a római házigazda a kuthoz, ujjainak symbolikus mozgatásával elüzé a rossz árnyakat; majd megmosván kezeit háromszor visszafelé ment, s fekete babszemeket vevén szájába, ezeket, annélkül, hogy hátranézne, feje fölött kilenczszer hátradobta, mindig e szavakkal: „E babszemeket szórom nektek, s velök megváltom magamat és enyéimet.“ Aztán még egyszer megmosta kezeit, egy üres érczedényre ütöttt s kilenczszer kérő hangon rebegé: „Manes ecite paterni! “ T. i. Menjetek tova őseimnek lelkei. S ezzel a szertartás bevégződött.

Zoroaszter hivei a kimult rokonok számára az év utolsó 5 vagy 10 napjában tartottak lakomát, mikor is az elköltözöttek lelkei, — ugy hitték, — a világra visszajöttek, hogy az élőktől élelemben és ruházatban adományokat fogadjanak el. Rég időtől fogva szentnek tartott szokás szerint a szlávok tavaszkor visznek élelmet a holtak sirhalmaira. A bulgárok pl. virágvasárnap a temetőben csapnak nagy lakomát, s miután jó maguk jócskán ettek és ittak, a hulladékot barátaik sirján hagyják, s szentül meg vannak győződve, hogy ezek azt éjjel az utolsó morzsáig felemésztik. Oroszországban hasonló jelenséget észlelhetünk az évenkint erre szánt két napon. A müveltebb osztályok megelégesznek ugyan azzal, hogy az elhunytak sirján imádkoznak s a temetőbe tóduló koldusok közt alamizsnát osztanak szét, a köznép azonban a régi szertartást egész mivoltában fentartotta. A sirokra zsebkendőjét abrosz gyanánt teritvén, arra szép rendben mézeskalácsot, tojást, turóssüteményt, söt egy üveg vutkit (pálinkát) is rak ki, s mikor már megrekedésig jajgattak, orditottak a holtak után, hozzáfognak az ételek elköltéséhöz, a kedves elhunytakra orosz szokás szerint ugy emlékezvén meg, hogy az elköltözöttnek kedvelt ételéből ugyancsak felfalatoznak, s ha tán a sirban már örök nyugalmat élvező rokon életében a vutkinak is hathatós barátja volt, a kegyeletes megemlékező néhány jó kortyot huz a pálinkás flaskából, ájtatós fohászkodás közt mondván:

„Szegény megboldogult szerette a jó italt. Jusson bé a mennyeknek országába!“

A katolikus egyház ünnepévé e napot. Odilo, clugny-i apát tette a 10. század elején, s ez intézkedésre állitólag a következő esemény adott okot. Egy zarándok Jeruzsalemből visszatértében a vihar miatt kénytelen volt Sicilia és Thessalonichi közt egy sziklás szigeten kikötni, s itt egy remetét talált, ki elbeszélte, hogy a sziget sziklái közt megnyilt a pokol torkolata, melyből borzasztó nagy lángok emelkedtek, s a mélységből felhallatszott a gonosz angyaloktól kinzott lelkek panasza, jajgatása. Aztán a remete többször azt is hallani vélte, hogy az ördögök nagyon mérgesek voltak s átkozódtak azért, hogy a jámbor élők imája s alamizsnája annyi lelket szabadit meg hatalmuk alul, s különösen pedig a clugny-i apátra és szerzetesekre haragudtak volna ördög uraimék. A hazatért remete sietett minderről Odilo apátot értesiteni, ki is azonnal elrendelte, hogy nov. 2-án a holtakért misék és imák tartassanak. A nyugoti egyház ez intézkedést egész terjedelmében elfogadta, s igy egy már-már kihaló félben levő szokás ujra éledett, s biztos alapot kapott hosszu élettartamra, mert most nov. 2. körül összpontosultak a halotti lakomák régi szertartásainak még fennmaradt nyomai. A halottak ünnepében egyesiték a keresztyének az izgatott képzelődés hatásait a vad animismus maradékaival, s az a vád, melyet a legrégibb keresztyének ellen emeltek, hogy t. i. a holtak árnyékait pogányok módjára lakomákkal szeliditik, még most, 1500 év mulva sem lenne egészen alaptalan. Olaszországban pl. e napot a holtak tiszteletére evéssel és ivással töltik, mig a gyermekek czukorból vagy tésztából készitett koponyákkal és csontvázakkal játszanak. Tyrolban az elköltözöttek e napra szabadságot kapnak a purgatoriumban, s haza szállinkóznak, hol meleg szobában az asztalra tett kalács várja őket. Bretagne-ban egész éjjel szólnak a harangok, s minden házban teritve marad az asztal, rajta párolgó levessel, s a tüznek sem szabad a tüzhelyen kialudni, hogy a lelkek megmelegedhessenek nála. Hasonló szokást tapasztalhatni egyes magyar vidékeken is.

Szóval még fellelhetjük a régi halotti áldozatoknak, az azok számára tartott lakomáknak nyomait a mai szertartásokban, s alkalmunk van ma már lényegesen megváltozott alakban egy oly szokást szemlélni, mely körülbelül oly régi, mint maga az emberi nem.

Alszeghy N. J.

TANÜGY.

A „Pápa városi és vidéki tanitóegyesület“ tegnap tartotta ez évi őszi közgyülését a helybeli polgári leányiskola egyik tantermében. Jelen volt körülbelül 20 tag.

D. e. 10½ órakor elnök, Bánfi János polgári iskolai igazgató a következő jellemző beszéddel nyitotta meg:

„Igen tisztelt Közgyülés!

Midőn első izben szerencsém van a „Pápa városi és vidéki tanitóegyesületnek“ egyik közgyülését megnyithatni s a gyülés kezdetén köszönetet mondani azon szives bizalmukért, melyet belém, becses körükbe csak nem rég érkezett s egyletük körül még vajmi kevés érdemeket szerzett egyénbe helyeztek: engedjék meg önök nekem, hogy ugy szóljak, mint a hogy érzek, hogy semmit, a mi e gyülés elé való, el ne hallgassak.

Ott kezdem, hogy reám nézve a t. tagoknak szokásos üdvözlése korántsem olyan kellemes kötelesség, mint a milyen az rendes és normális körülmények között lenni szokott. Igaz, hogy szivesen és őszintén üdvözlöm önöket, a kik itt megjelentek, de vajjon mit mondjak azokra nézve, a kik sem összel sem tavasszal, szóval sohasem jelennek meg, és a kik mégis tanitóknak neveztetnek s be is vannak irva egyletünk tagjai sorába? Mit szóljak, hogyan nyilatkozzam, ha körülbelül 60—65 egyleti tag közül alig ezeknek harmadrésze jelenik meg akkor, mikor a tanitóegyesület életjelt kiván adni magáról? És tovább menve, kérdezem, hogy egy elnöknek lehet-e kedve a reá háramló kötelességek szivvel-lélekkel való teljesitésére, ha oly viszonyok között van, mint teszem azt én? Midőn az elnökséget átvettem, a közgyülés határozata értelmében a tanfelügyelőséghez fordultam, hogy — törvény értelmében — lépjen közbe, s vessen véget a megyénkben szerteszét pangásban levő tanitóegyleti életnek s teremtsen — ha lehet — olyant, a mely gyümölcsöt is hoz. — A feleletet, melyet eme felszólitó kérelmemre nyertem, lesz szerencsém jelentéseim kapcsán tudomásukra hozni.

Szándékom volt közgyüléseink helyén és napirendjén is némi javitó módositásokat tenni, de midőn e végből a választmányt összehivtam, megjelentem én, megjelent a jegyző ur és egy választmányi tag. Már ha igaz is, hogy „tres faciunt collegium“; mi hárman mégsem határozhattunk alapszabályaink értelmében, s azzal a határozattal mentünk szét, hogy majd máskor határozunk. Látva az akarat, a kellő lelkesülés hiányát, szándékommal felhagytam, s minden úgy maradt, a hogy régen volt. De én azt kérdem, hogy tovább is maradhatunk-e a jelenlegi állapotban anélkül, hogy más megyebeli kartársaink előtt ne kelljen pirulnunk? Én azt tartom, nem maradhatunk. Valaminek történnie kell, hogy e tarthatatlan állapot gyökeres változtatáson keresztülmenjen. Mert én kimondom, nyiltan és őszintén, hogy én az olyan tanitó-egyesületet, mint a milyen a mi Pápa városi és vidéki tanitó-egyesületünk, nemcsak feleslegesnek, hanem határozottan károsnak is tartom. Eltekintve attól, hogy évenként kétszer egy-egy iskolanapot mulasztunk; nem tekintve a néhány gyülés által okozott időveszteséget, nem tekintve továbbá, hogy tagsági dijakat fizetünk, mi után semmi

---

hozzáfogott a kiállitás eredményének nem kevesebb fáradsággal járó statistikai összeállitásához.

Az eddig felhozottakkal nem nyujthattam csak féligmeddig is hü képét Szabóky iparügyi munkásságának. Ámde messze tullépném az ezen ünnepély által elémbe szabott keretet, ha követni akarnám az ő tevékenységét az iparfejlesztés és támogatás, oktatás és ösztönzés, elég gyakran a közvetlen anyagi segélyezés mindmegannyi terére, a hol az ő nevével megszoktunk mindig első helyen találkozni. Hiszen a legtöbben önök közül egyszersmind tagja azon országos egyesületnek, melyben fáradhatlansága leginkább öszpontosult.

Szabókynál hiányzott a nagyobb szabásu alkotó szellem; sok oly munkát is végzett, mely nem érte fel a reá forditott idővel és fáradsággal, általában bizonyos nehézkesség jellemezte az ő munkásságát; — és mégis mily nagy értékü e munkásságnak összeredménye! Az ügyszeretet, a szivós kitartás, a kötelességérzetnek gyakran tulzásba menő skrupulozitásai mennyire voltak képesek mindezeket ellensulyozni.

A reverenda, melyet pedig ő oly méltón viselt — valljuk be — sokáig és sokféleképen akadályozta az ő nemes törekvéseit a háttérbe szorult iparos érdekek körül. Sokan nem tudták megbocsátani azt, hogy a pap nemcsak egyházának, hanem hazája egy nagy polgári osztályának is hü szolgálatába lépett. És ha némi szégyenérzettel is tesszük, mondjuk meg az igazat: még az iparosok előtt is elég sokáig eltakarta a papi ruha az ő bokros érdemeit, — és az, a ki az iparegyesület ujjáalakulásától fogva annak legbuzgóbb igazgatósági tagja, ipariskoláinak fömegalapitója és vezetője volt, csakis 1875-ben nyerte el a többséget az alelnöki tisztségre.

Pedig ha Szabóky az iparosok közt az iparosokért fáradozott, csakis az ő szerénysége, önzetlensége és szelid modora vallott az egyház férfiára. Ment minden szenteskedéstől vagy philisztereskedéstől, szabadelvü, független gondolkozásu, szeretetreméltón nyiltszivü polgár tudott ő lenni polgártársai között.

Késett ugyan, de mégis megjött a legutolsó években a közelismerés teljes mértékben.

És azon roppant részvétnek, melyet váratlan halála országszerte felköltött, nem csak meg van az a jelentősége, hogy immár evidenssé vált a nemzeti közvélemény meleg rokonszenve és érdeklődése az iparügy iránt, hanem ujmutatásul kell, hogy szolgáljon az elismerésnek és kegyeletnek ez impozáns nyilvánulása egyszersmind arra nézve is; hogy nem lehet ma még a hazai ipar ügyén nagyszabásu programmokkal és „aktiókkal“ lenditeni, — ehhez kitartó, szakadatlan munkálkodás kell a meglevőnek támogatása és fejlesztése, első sorban tehát a százezernyi kezeket foglalkoztató kézmüiparban a szakképzettség és technikai haladás, de egyszersmind az általános müvelődés és a közszellem fejlesztése körül. Ha Szabóky huszonöt évi fáradságát ehhez képest megosztotta az önálló iparosok szellemi és kenyérérdekeinek előmozditása és az ifju iparosnemzedék oktatása és atyai fegyelmezése közt; ha kilenczezer iparos segédben ébresztette egyaránt az önmüvelődési törekvést és az összetartozandóság érzetét azok irányában, a kiknek helyét a mühely tulajdonában vagy vezetésében elfoglalni hivatvák: — ez arról tesz tanuságot, hogy Szabóky mindvégig következetes volt egy irányhoz: t. i. téglát téglára rakva alulról felfelé épiteni és kitartó nehéz munkával pótolni azt a mit, más államok önálló gazdasági politikája hatalmas dimenziókban megteremtett.

Hogy 34 éven át mint pap teljesen betöltötte magasztos hivatását, hogy 33 éven át ernyedetlen odaadással és kiváló szakképzettséggel müködött a tanári pályán, erre nézve, mindkét rendbeli pályatársai a legfényesebb bizonyitványt fognák kiállitani.

De, hogy miként érzett és mennyit fáradozott ő azokért, a kiket megszoktunk a „nemzet mostoba gyermekeinek“ nevezni: hogy miként szentelte ő egy negyed századon át a férfi munkaerő javát azon ügynek, melyet a legnemesebb humanismus és hazafiság lángoló heve forraszthatott csak sajátképeni élethivatásához: — erről tanuskodjanak önök, kik ismerték, szeretve tisztelték azon felejdhetlen alakot, a ki, ha vajmi ritkán néhány perczny munkaszünetet és üdülést engedett meg magának, azt oly szivesen kereste családias körünkben.

(Az arczkép lelepleztetik.)

Kegyeletes emlékezetünkbe mélyen be vannak vésve e nemes arczvonások. Mint pap is, mint tanár is a mi emberünk volt ő. Sokkal hamarább, mint el lehettünk volna reá készülve, a mi halottunk lett!

Még a mult téli összejöveteleink alkalmával mint egészséges, erős, vidám kedélyü tagtársunkat üdvözölhettük vasárnaponként e helyen, — hányszor fejezte ki örömét a felett, hogy azon iparos társaskör, melyet az 1872-ki kecskeméti kiállitás alkalmából ő is megalapitani segédkezett, csakhamar oly kiváló helyet tudott magának kivivni a fővárosi polgárság társas életében.

Nem látszott meg alakján, de még sokkal kevésbé kedélyén, hogy 59 évet viseltek e férfias vállak. Mi idézte elő oly váratlanul a minden ismeretes előzmény nélküli sulyos betegséget, melynek áldozata lett, csak szomoruan sejthetjük: — szünet nélkül dolgozott, midőn testét óvni és szellemét pihentetni kellett volna, dolgozott még akkor is, midőn már aggályos jelei kezdtek mutatkozni a kérlelhetlen kórnak. Ugy vesztettük el őt, mint a ki elesett a dicsőség harczmezején; a legnemesebb munkásság békés küzdterén kereste őt fel, és — fájdalom — megtalálta a halál.

Ezreknek volt ő hü barátja, oktatója és jóltevője, ezrek könnyei kisérték őt örök nyugalomra, és most ezreknek hálás kegyelete őrzi meg az ő emlékét . . .

Maradjon köztünk a te szellemed, felejthetlen barátunk!

De a társas együttlétnek szentelt órákban legyen köztünk e nemes alak is. Igaz lelki atyja voltál te a magyar iparosok nagy családjának; legyen ez élethü képmás legfőbb disze, legkedvesebb tulajdona az iparosok e szükebb családi körének.

Nem bucsuzunk el hát tőled. Terjed az ige, melyet hirdettél, — lesz nemzeti iparunk, de csak akkor lesz, ha a nehéz munkát a te szellemedben folytatjuk. Ez pedig a haladás, a munkásság, hazafiság, az egyetértés szelleme!

haszon sem háramlik reánk: mint káros és veszélyes körülményt csak azt az egyet hozom fel, hogy ily egyleti állapotok mellett — jobbak hiányában — a közönyösség nőttön nő s egyszerre csak azon vesszük észre magunkat, hogy tevékeny, komoly egyleti életre általában tehetetlenekké lettünk.

Most az a kérdés támad, hogy e tarthatatlan állapoton hogyan változtassunk? Hogyan legyünk mi, azaz egyletünk, kezdeményezői annak, hogy m e g y é n k t a n í t ó s á g a a hátramaradt megyei népiskolai ügyön valamit lendítsen? Mert, hogy Veszprémmegye, ami az elemi tanügyet illeti, még m á s o d i k sorban sem tündököl, azt, úgy hiszem, szükségtelen önök előtt bizonyítgatnom. Én figyelemmel kisérem hazánk összes megyéinek tanító-egyleti működését és az ezzel kapcsolatban levő tanügyi haladást, s azt találom, hogy mi itt, a Dunántulnak kellő közepén, hátra, nagyon is hátra vagyunk. Tehát mit tevők legyünk ez irányban? Ez nem képezheti megnyitó beszédem tárgyát, erre nézve szerencsém lesz még mai gyülésünk folyamán egy inditványt beterjeszteni.

Midőn végre bocsánatot kérnék az őszinte szóért s becses figyelmüket megköszönném, mai gyülésünket ezennel megnyitottnak nyilvánítom."

E beszéd után a mult gyülés jkönyve olvastatott s tudomásul véve hitelesittetett. — Következett az elnöki jelentés: 1. a III egyetemes tanítógyülés végrehajtó bizottságának f. e. pünkösdkor és Szt.-István napkor tartott gyüléseiről s ezek határozatairól. Az egylet választmánya a tanitóegyletek országos szövetsége mellett nyilatkozott, s ez az inditvány nyert többséget a Szt.-Istvánnapi gyülésen is; — nyilatkozott a választmány továbbá az Eötvös-alap mellett és az iskolai takaréktárak ellen — Jelenti, hogy az Eötvös-alapnak helyben és vidéken 34 rendes és 2 pártoló tagot szerzett. — 2. Elnök felolvassa azon leveleket, melyeket a tanfelügyelőségtől az egyesület reorganisatiója ügyében vett, s melyek szerint egy általános megyei tanitótestület Veszprémmegyében nem volna létesithető. Sajnálattal vétetnek, tudomásul, de a közgyülés nem ért egyet velök. 3., Jelenti továbbá elnök, hogy az ifjusági és népkönyvtárak létesitésére kitűzött pályadijakért csak e g y folyamodo jelentkezett, kinek az elnök- jegyzőből és Halassy István tagból álló bizottság egy dijat se itélhetett oda, mert az átirat nem volt kelloen felszerelve, de ki sem tüntetve, hogy azon a helyen létezik-e iskolai- és népkönyvtár vagy sem. Határoztatik a pályázati határidőnek jövő tavaszig való meghosszabitása, a mikor kimutatandó lesz a könyveknek forgalma is. 4., Elnök végre Horovitz Samuel és Lehner Dávid tagtársak elhalálozását és Engel Mór eltávozását jelenti.

Következtek az inditványok. Elnök inditványozza 1., hogy a „M. paed. s z e m l e" és a „Néptanoda" cz. szaklapokat az egylet rendelje meg; ajánlja e lapokat úgyszintén Pestalozzinak Zsengeri Samu föv. tanitó által forditott műveit is a tagtársak figyelmébe. (Ez inditvány nem fogadtatott el, mivel a „S z e m l é t" legtöbben ugyis járatják, s igy az egylet általi megrendelés szükségtelen. 2., előterjeszti s szóval elmondja gr. Zichy Jenő a népnevelési egyletek érdekében kiadott röpiratának rövid tartalmát. A közgyülés pártolja gr. Zichy Jenő inditványát s a tagok kötelességüknek tekintendik az ily népnevelési egyletek alapitását előmozditani. 3., inditványozza, hogy az ujonnan kinevezett szatmármegyei tanfelügyelő ügyében protestáló tanitóegyletekhez a mi egyletünk is csatlakozzék. — Ez inditvány elfogadtatván, a közgyölés elnököt a kellö lépések megtételére felhatalmazza. 4., Inditványozza elnök egy pápai paed. clubb létesitését. — Ez szükebb körben fog megbeszéltetni. 5., Elnök inditványba hozza, hogy a veszprémmegyei tanitóegyletek egy köriratban szólittassanak fel az egyesülésre, ugyszintén kéressék meg a megyei tanfelügyelőség, hogy az egyletet ezen fáradozásában támogassa. — Ez inditvány egyhangulag elfogadtatott.

Az inditvánoyok letárgyalása után napirenden lett volna Tulipán János tag értekezése, de mivel értekező a gyülés folyama alatt eltávozott, Bánfi János tartja általános tetszés s helyeslés között felolvasását az Ifjusági- és népkönyvtárakról. — Időközben mint vendég dr. Lövy László orvos úr és pápai iskolaszéki tag lép be, kit az elnök üdvözöl. — Miután dr. Lövy, Herczfeld Lipót és Sisa urak a tagok sorába felvétettek, elnök ugyancsak sajnálattal rekeszti be a gyülést, hogy a megjelent tagok száma fel nem szaporodott, s megköszönte a jelenvoltak szives türelmét.

C i r c u m s p e x.

Mint értesülünk Goldberg Jakab helybeli tanitó úr felekezeti jelleg nélküli tan- és nevelőintézetet nyit, melyre nézve a nyilvánossági jog elnyerése végett illetékes helyen a szükséges lépések megtétettek és kétséget sem szenved, hogy Goldberg ur intézete, mely kizárólagosan oly gyermekek számára van felállitva, kiket nyilvános iskolába nem akarnak járatni, — városunkban prosperálni fog. Kétséget sem szenved, hogy Pápán tulnépes elemi iskoláink mellett egy jó magánintézet szükséges. Őszintén sajnáljuk, hogy G. urat szükebb izr. köreinkben nemes törekvéseért üldözik, mi annálinkább nincs helyén, mert G. ur a két hitközség egyesitése érdekében végleges állomásáról lemondott. Pápán mindig voltak magániskolák, de igen ritkán vezették azokat szakavatott egyének, örüljünk tehát, hogy az egyszer máskép van! Továbbá nagyon méltatlan bánásmódnak tartjuk azt, ha egy 800 tagból álló hitközség vezérférfiai egy családapát üldöznek csak azért, mert tehetségeit nem akarja parlagon hevertetni, családjának jövőjét meg akarja alapitani, oly foglalkozás által, mely őt mint o r s z á g o s a n i s m e r t t a n f é r f i t első sorban megillet.

A közönség köréből.

Néhány szót

Dr. Fenyvessy Ferencz urhoz!

Tetszett önnek a „Pápai Lapok" f. é. oktober 24-iki számában közzétett s e város jelenlegi képviselője t. Ráth Károly urhoz intézett nyilt levelében — magát az összes városi polgárság szószolójául felvetni, még pedig — a mennyire utánjárás folytán megtudtuk, — azok igen nagy részének megbizása nélkül.

Nyilt leveléből vesszük ki, hogy a t. képviselő ur egyes kifejezései által ön — de csak is ön — egyrészt találva érezte magát, másrészről jónak látta t. Pap János ur ő nagyságát is bevonni ez ügybe, szerintünk ismét csak kortes fogásból dicshymnust zengedezvén neki prózában.

Nem akarunk önnel sokat bibelődni, csak annyit mondunk, hogy ne erőlködjék oly nagyon e város polgárait képviselni akarni, s hogy a t. képviselő ur beszámoló beszédének önnél megütközést keltett részére ön maga adott okot azon kifejezéseivel, melyeket nyilvános helyen közülünk többek előtt ejtett, hogy t. i. „ha a pápai polgároknak esze volna, most lehetne stb." Az ily fogásokat mi is ismerjük, de azokat valódi értékökre leszállitani is tudjuk.

Egyébiránt — mi a képviselő ur beszédében, — mely mint látjuk — a „Magyar Vidék"-ben hézagosan és csak kivonatilag lön közölve, — csak a jó akarat kifejezését hallottuk s bizonyára t. Pap János ur ő nagysága, —ki pedig bir legalább is oly helyes érzékkel, mint ön — ismert egyenessége és igazságérzeténél fogva, birt volna kellő bátorsággal is visszautasitani — minden oly kifejezést, mely e város lakóit kissé is sértette volna.

Kérdjük végül, hogy a t. képviselő ur ellenébe ki nemzetgazdászatunk, iparunk emelése és fejlesztése érdekében annyit tett, a mennyi egy ember életre elég — Ön kicsoda? vagy mi ön? s ki jogositotta önt fel arra, hogy a mi nevünkben oly dicstelen és indiscret támadást intézzen ellene? — stb. — stb.

Több, illetve sok városi polgár.

Tekintetes szerkesztő ur!

Indittatva érezzük magunkat nyilatkozni, ftiszt. Lukácsék János plébános urnak a „Magyar Vidék" f. é. 78-iki számában „Válasz a „Hon" rágalmazásaira" czimü czikkében hozzánk intézett ama felhivására, hogy hát mi is szóljunk valamit, mennyiben tartottuk és tartjuk igaznak a már két izben is elég ostobául nyivánosság elé hozott m e g v e s z t e g e t é s i históriát?

Ez ideig még azt hittük, hogy nem leend rá szükség ebbeli véleményünket hirlapilag is kijelenteni, de miután tapasztaltuk, hogy többen is vannak oly haszontalan fraterek, kik a sötét tudatlanság s esztelenség betegségében szenvedve, fel-fel ujitják e gyalázatos koholmányt, hogy tehát véget vessünk minden további rágalmaknak nem mulaszhattuk el, sőt most már kötelességünknek is tartottuk kinyilvánitani: minő állást foglalunk el ftiszt. Lukácsék János plébános urral szemben e gyalázatos m e g v e s z t e g e t é s i ráfogást illetőleg?

Mi — daczára, hogy Lukácsék urnak politikai ellenfelei voltunk akkor, mégsem támadt fel bennünk soha ama valóban aláváló gyanusitás, mit egyik másik éhenkórász, pendelyes tacskó, nem tudni minő ostoba czélból állit, — ünnepélyesen kijelentjük, hogy ft. Lukácsék János plébános urra elég galádul ráfogott azon hirnek, hogy ő a legutóbbi Ugod-kerületi követválasztáskor megvesztegettetett volna, soha hitelt nem adtunk s nem is adunk- A legnagyobb tisztelettel s szeretettel voltunk s vagyunk azon ember iránt, ki hazaszeretetét s megvesztegethetlenségét előttünk már igen sokszor bebizonyitotta. Ugy él ő lelkünkben, mi a becsületesség, a férfias jellem ragyogó példányképe, mint a haza szent szabadságának egyik legküzdőbb bajnoka, kihez a megvesztegetés undok rozsdája soha, semmiféle körülmények közt nem férhet!

Ha néhány kopczihér alaptalan vádaival elő-előáll is, azzal akarván mintegy ránk hatni, s bennünket erős meggyőződésünkben megingatni, — azoknak csak annyit mondunk, hogy roszlelkü törekvésük teljesen czélja vesztett . . . . Sajnos volna, ha néhány kóbor szájhős idétlen rikácsolása köztünk hódithatna! A mérvadókat mi nem a tekergők, s az uton állóknál is rosszabb naplopók seregéből szoktuk válogatni!

Ha pedig törekvésük oda irányul, hogy ne tegyenek egyebet csak a becsületes embereknek boszuságot s kellemetlenséget okozzanak, (mire még a jóravaló hortobágyi betyár sem vállalkoznék) arra csak az a megjegyzésünk, hogy: hisz az a gyáva légy is — mi az állat-világ legutolsóbb férge, — tudja az embert szemtelenségéből kifolyó tolakodásával boszantani! . .

Végezetül csak azt a tanácsot adjuk az ilyen s a még támadható sötét agyuaknak: lássanak becsületesebb kenyérkereset után, forditsák idejüket üdvösebb munkákra, a mire szegény hazánknak ugy is nagy szüksége van! Gondoljanak egy kissé Petőfinek „A magyar ifjakhoz" irt költeményére!

Tisztelettel.

„Több Ugod kerületi választó volt Üchtritz pártiak"

Levél a megszüntetett congressusi hitközségnek volt elöljáróságához és többi becs. tagjaihoz.

Alulirottak mint a megszüntetett congressusi izr. hitközség iskolájánál alkalmazásban volt tanitók, a hála és nagyrabecsülés érzetétől serkentve, nem mulaszthatjuk el legforróbb hálánkat kifejezni a működésünk ideje alatt irányunkban tanusitott bizalom- és azon nemes törekvésért, mely szerint nevezett hitközségnek nemcsak érdemes elöljárósága, hanem minden egyes tagjának igyekezete oda irányult, hogy m i n d e g y i k ü n k a hitközségben és a társadalomban azon állást foglalja el, mely egy néptanitót magasztos hivatásánál fogva megillet; — továbbá azon szeretetteljes támogatásért, melyben a t. szülők, — kik kedv. gyermekeik oktatását és nevelését ránk bizva, nehéz de kedves munkánkban oly nagy odaadással — részesitettek.

És bár működési időnk alatt minden kinálkozó alkalomkor szivesen és örömest nyilvánitottuk magánuton szeretetünket és ragaszkodásunkat e hitközség áldozatkész elöljárósága iránt, mégis most a legkedvesebb kötelességünknek tartjuk, nem csak ezt a nyilvánosság előtt ismételni, de egyszersmind kijelenteni, miszerint kevés magyarországi zsidó felekezeti népiskolai tanitó dicsekedhetik a mienkhez hasonló általánosan tisztelt állással. Hogy kiérdemeltük-e ama tiszteletet? azt itéljék, vagy tán már megitélték önmaguk.

Igaz, viszásak a körülmények, melyek között a volt elöljáróink és a gyermekeiket reánk bizott t. szülőktől bucsuznunk kell, de mindazáltal legyenek meggyőződve, miszerint mi, valamint a hitk. érdemes elöljáróságát ugy a t. szülőket a legjobb emlékezetben tartandjuk, háláerzetünk és nagyrabecsülésünk pedig soha sem fog megszűnni.

Mi is csak arra kérjük még a megszüntetett congr. hitk. volt elöljáróságát és a t. szülőket: tartsanak meg ők is bennünket továbbra becses emlékezetükben!

Pápán, 1880. oktober 29.

a megszüntetett congr. hitk. iskolájának volt tantestülete.

Vidéki és helyi hirek.

E hó 5-én ünnepli meg a pápai ref. főiskola s a hazai tudomány egyik dísze tanárságának 50 éves jubileumát. Nagy idő ez, és ha pályájára visszatekint, ha körülnéz s lát őszbe borult, kiérdemesült férfiakat, a kik t a n i t v á n y a i voltak, mikor 1829-ben a logika, 1830-ban pedig a mathesis tanára volt a helybeli ref. főiskolán, hevesebben dobbanhatik fel szive, mert él benne az az öntudat, hogy nem hiába élt, hogy működését siker és áldás követte. T a r c z y L a j o s — mert ezen érdemes férfiuról van szó — magyar akademiai rendes tag s helybeli ref. collegiumi tanár H e t é n y e n született Komárommegyében 1807-ben. Tanult Komáromban és Pápán; ez utóbbi helyen 1829-ben a logika, 1830-ban pedig a mennyiségtan tanára volt. Bécsben egy évig a mathematikai és természettani tudományokat hallgatván, viszszatért s 1832-ben a dunántúli ref. superintendentia által a pápai főtanodánál a bölcsészet és természettan rendes tanárává választatott. Tanszékének elfoglalása előtt nagyobb utazást tett Németországon, időzvén Berlinben, s meglátogatván a greifswaldi, göttingai, giesseni, marburgi s würzburgi egyetemeket. 1838-ban a magyar akademia levelező, 1840-ben a természettudományi osztályhoz vidéki rendes tagjává választatott. Irt tarmészettani, nyelvészeti s mértani munkákat, ezen fölül közölt számos értekezést különféle folyóiratokban. „A d r á m a h a t á s a é s l i t e r a t u r á n k d r á m a s z e g é n y s é g e" czimü értekezése pályadijt nyert a Kisfaludy-társaságtól. — Fogadja az általunk is mélyen tisztelt érdemes tanár, iró és tudós szives üdvözletünket azon kivánságunkkal, miszerint még számos évig szemlélhesse üdvös működésének gyümölcseit!

Tisza Kálmán ministerelnök, — mint halljuk — szintén jelen lesz a Tarczy-ünnepélyen. Tiszának Ő felsége a király a S z e n t-I s t v á n-r e n d nagy keresztjét adományozta. Úgy olvassuk a csütörtöki „B u d a p e s t i K ö z l ö n y"-b e n.

Városunk országos képviselője Ráth Károly ur ellen a másik helyi lapban megjelent s dr. Fenyvessy F. ur tollából eredt támadó czikk városi közönségünk minden rétegében, valamint vidéken is, hol a lapot olvassák, méltó felháborodást szült. — A „M. V." volt mindég az a lap, mely a másik táborban scandalumokat provokálónak mondatott, a „M. V." volt az a lap, mely ha *igazat* mondott is az *igazság nyelvén*, revolveres iránynak qualificáltatott, és végül a „M. V." az a lap, mely, mivel némely dolgokat a maguk nevével nevezett meg, *a helybeli kaszinóból ki lett tiltva.* Tessék most a részrehajlatlan publikumnak összehasonlitást tenni a „M. V." eddigi czikkei, s városunk képviselőjét oly qualficálhatatlan modorban megtámadó Dr. F. ur czikke között. S ha összehasonlitották, mondják meg nyiltan és őszintén: valjon az a lap, a mely a város országos képviselőjét, s vele együtt városunkat is pellengére *kivánja* állitani, honnan zárassék ki? Aláhuztuk a „*kivánja*" szót, mert a mit a másik lap czikkezője czélzott, az ez egyszer nem sikerült: s tanácsoljuk is neki, hogy mielőtt oly egyéneket, mint a milyen az általa megtámadott képviselő, leczkéztetni akar, foglalkozzék az erre szükséges tudomány, érdem, tapasztalat stb. megszerzésével. — A többire nézve a képviselő ur sorai adják meg a választ.

Városunk képviselőtestülete f. hó 30-án d. u. 4 órakor rendkivüli közgyülést tart. Tárgysorozat: 1. Ő Felsége koronás királyunk születésének 50-ik évfordulója alkalmából nyilvánitott üdvkivánatok szives fogadása iránti értesitvény. 2. Tarczy Lajos ur 50 éves tanárkodása ünnepélyére vonatkozó inditvány. 3. Népszámlálási biztosok kijelölése. 4. Központi választmány ujból alakitása. 5. Vasuti részvényekre 20.000 frt megszavazása érdemében a törvényhatóság közbeszóló végzése. 6. Vágóhidi szabályrendelet elleni föllebezésekre vonatkozó törvényhatósági határozat. 7. Virilisek névjegyzékének megállapitására bizottság kijelelése. 8. Titkos rendőri közeg alkalmazása és dijazása. 9. Csajtay Dánielnek a tapolcza medre tisztogatására vonatkozó föllebbezése. 10. Tüzoltóegylet javadalmazásának jelentékeny emelése iránti kérvény. 11. Időközben beérkezendő egyéb tárgyak. Woita József, polgármester

Meghivás. A dunántuli helv. hitv. egyházkerület a pápai főiskola érdemdus tanára Tarczy Lajos ur tanári működésének félszázados évfordulója alkalmából Pápán, a főiskola nagytermében, 1880-dik évi november 5-kén délelőtt 10 órakor örömünnepélyt rendez, melyre az ünnepeltnek tisztelőit és volt tanitványait tisztelettel meghivja Pápán, 1880. okt. 23-án a rendező bizottság. November 4-kén esti 8 órakor a „Griff" fogadó nagytermében ismerkedési estély tartatik, mely alkalommal az ünnepély részletes programmja is kiosztatni fog. — Az ünnepélyen megjelenő küldöttek és tisztelgők felkéretnek, hogy nevüket és érkezésük idejét a bizottság jegyzője Horváth Lajos tanárral nov. hó 3-ig tudatni sziveskedjenek.

Meghivó a Tarczy-jubileum alkalmával több fiatal ember — az ünnepelt volt tanitványai és tisztelői által 1880. évi november hó 5-én Pápán a „Griff" fogadó nagytermében a Tarczy-alap javára rendezendő zártkörü házias tánczestélyre a rendezőség nevében: Mányoky biz. tag. Belépdi dij: személyjegy 1 frt 50 kr. Családjegy három személyre 4 frt. Kezdete ½9 órakor. Jegyek válthatók Bermüller Gyula és Wajdits Károly urak kereskedésében s este a pénztárnál. Felülfizetések köszönettel vétetnek s hirlapilag nyugtáztatnak. A hölgyek kéretnek a lehető legegyszerübb megjelenésre. A meghivás át nem ruházható.

Parturiunt montes. Végre valahára, sok vajudás után megszületett a két helybeli izr. hitközség kiegyezése és egyesülése. Lesz ezentul e g y, még pedig a u t. o r t h o d o x szervezetü hitközség közös lelkészszel, iskolával és elöljárósággal. Hogy az egyesülés létrejött, különösen a két fél által megbizott decemviratusoknak köszönhető, melyek a következő tagokból állták: n e o l o g o k részéről: Moisinger Jónás, Lövy Mór, Hoffner Albert, dr. Steiner József, dr. Rechnitzer Ede, Krausz Adolf ügyvéd, Krausz Sándor, Kreizler József, Weisz J. E; dr. Koritschoner Lipót; — az o r t h o d o x o k részéről: Fischer Adolf, Steiner Mayer, Steiner Manó, Klein Jónás, Schreiber Jakab, Gold Sámuel, Weisz Salamon, Lövy Jakab, Marton J. L. és Maersberg Salamon. Elismerést érdemel különösen a neologok részéről L ö v y M ó r ur, ki mindent megtett, midőn a pártok már szakadó félben voltak, hogy ujra összeforraszsza őket és az által egyesitse, mi e derék férfiunak sikerült is, üdvözöljük őt. — Kivánjuk, hogy az egyesség tartós legyen, de a magyarországi zsidók érdekében kivánjuk különösen azt, hogy a pápai izr. hitközség egyesült erővel oda törekedjék, hogy holmi Istóczy-féle tanokat szóval és tettel meghazudtoljon.

Az Edison-féle Phonograph (hangiró) városunkba érkezett s tulajdonosa Piukovich Rezső ur mint biztos forrásból értesülünk holnap és holnapután a „Griff szállodában" fogja a müvelt közönségnek bemutatni. E rendkivül érdekes találmány a párisi világkiállitás alkalmával mutattatott be először, ugy a szaktudósoknak mint a nagy közönségnek s mindenütt a legnagyobb bámulatot keltette s a legáltalánosabb elismerésben részesült, miután a mechanika valódi s legnagyobb diadala, mert a hangot, dallamot, sőt kettős dallamot, zenét stb. egész mechánikai uton irja le, állandósitja, azaz megörökiti és annyiszor visszaadja a hányszor tetszik teljesen érthetően ugyanazon hangszinezettel. Ezen legujabb amerikai találmány több mint 400 tanintézetben lett hazánkban bemutatva. A ki e kiválóan szép és ritka elmés találmányt elmulasztja megnézni, valósággal önmaga ellen fog vétkezni. Bővebbet a falragaszok.

A pápai ref. főiskolai önképzőkör, a melynek kebelében Jókai, Petőfi, Orlai, Molnár Aladár, Pap Kálmán stb. most már a nyilvánosság terére lépett jeles költők nyerték első irodalmi kiképeztetésüket, az idei 1880/81. tanévre is, a szokottnál számosabb tagok jelenlétében e hó 24-ikén megalapittatott. — A kör elnökévé ismét és egyhangulag a tanitványai előtt köztisztelet- és szeretetben álló P. Szabó Károly tanár ur — alelnökévé pedig szintén egyhangulag, szép tehetségéről ismert Soós Lajos ur választatott meg. Miután még a többi tisztviselők is kijelöltettek, az első gyülés véget ért.

Szomoru dolog. A „Pápa város és vidéki tanitóegylet" részéről az iskolai és népkönyvtárak terjesztésére h á r o m pályadij (2 arany, 1 arany, 1 tallér) volt kitüzve, s pályázott e g y tanitó, a kinek a kiküldött bizottság a pályázó irat hiányos felszerelése miatt egy dijat sem itélhetett oda. De ugy vagyunk Magyarországon: mindent felkapunk s z ó v a l, de mikor tettre kerül a sor, semmit se teszünk. A minister kiadja körleveleit, a tanfelügyelők tudatják az iskolaszékekkel és tanitókkal s ezzel aztán beérünk.

A „Magyar paed. szemle" oktoberi száma lapunk volt szerkesztője, Bánfi János polg. isk. igazgató ur életrajzát s arczképét hozza.

(Folytatás a Mellékleten.)

Ingyen
20 frt. bevásárlás után
1 ⁷/₄ **szines abrosz.**

Ily feltünő olcsóság még nem létezett mint
Székesfehèrvárott a „Prófétához“
czimzett tulajdonosánál.

Ingyen
40 frt. bevásárlás után
1 **szőrszövet-ruha.**

Kabel Sürgöny Telegramm.

Rögtönözve tudósitom a n. é. közönséget, hogy az előrehaladt idény végett nyári kelmék és más egyéb czikkek feltünő olcsón

CSŐD-becslésen aluli

árak végleges gyors eladásával lettem szirzsé **P. E.** gyáros által megbizva, kivel szerződésem akként egyező, hogy tengerentuli szállitmányát legfeljebb 40 nap alatt okvetlen elárusitani feladatommá teszem, tehát itt a jó alkalom, hogy a világi hirnévre szert tett ***„Próféta“*** czimű tulajdonosához SZÉKESFEHÉRVÁRRA folyamodjék a n. érd. közönség, bárki is a legkevesebb pénzért bevásárlását föltünő olcsón fedezheti, ne késsék tehát senki e sorok áttekintése után azonnal megbizásait eszközölni, mert ily csodálatos olcsóság a XIX-ik században nem fog ismét kinálkozni, daczára, hogy a készlet óriási, a tömeges megbizások azt kimeritik, azért azokat mielőbb eszközölni kérem.

Kizárólagos főraktár: palotaikapu-utcza ☛ volt Szeivald-féle ház. ☚

Kiváló tisztelettel
E I B I S C H R.
a „Prófétához“ Székesfehérvárott.

Rendkivüli olcsó kivonat

Ruhakelmékből.

	Ezelőtt	Most
2000 rőf pekkingi sevirt	—.85	—.29
3000 rőf marzalini	—.55	—.25
15000 rőf kamargo	—.38	—.14
1000 rőf minden szinben kamgarn	—.85	—.38

Crettonokból.

4000 rőf franczia creton de Milflör	—.27	—.15
3000 rőf valódi angol creton	—.45	—.25
6500 rőf valódi szegedi festő	—.35	—.16
3200 rőf szegedi festő de Milflör	—.48	—.24
2000 rőf brasiliai oxford	—.42	—.20
8000 rőf legnehezebb angol zefir oxford	—.55	—.29

Egészen leszállitott áron a második leltári kivonatból.

Gyolcsokból.

1 vég 30 rőf ⁴/₄ rosenthali gyolcs	6.50	3.67
1 vég 30 rőf ⁴/₄ sziléziai gyolcs	9.80	4.80
1 vég 30 rőf ⁴/₄ fél czérna vászon	8.85	4.26
1 vég 30 rőf ⁴/₄ valódi nehéz slezinger	11.50	5.85
1 vég 30 rőf ⁵/₄ Roller-féle börvászon	12.80	6.50
1 vég 30 rőf ⁴/₄ valódi fehéritett st. kreas	14.70	6.90
1 vég 30 rőf ⁵/₄ st. fehéritett kreas	18.90	9.75

Kanavászokból.

1 vég 30 rőf ⁵/₄ C. chiffon	9.90	6.40
1 vég 30 rőf ⁵/₄ finom R. chiffon	14.50	7.40
1 vég 30 rőf ⁴/₄ csinvat fehér gradli	14.50	6.90
1 vég 30 rőf ⁴/₄ floreszdorfi kanavász	5.20	2.75
1 vég 30 rőf ⁴/₄ amsterdami kanavász	11.50	6.75
1 vég 30 rőf ⁴/₄ v. rumburger kanavász	16.50	7.50
1 vég 30 rőf ⁵/₄ fehér legnehezebb nanking	16.50	7.40

Különösen figyelmeztetem a n. érd. közönséget e 3-dik leltari kivonatomra, mely fehér és szines abrosszokból, szalvéta és törülközökből álland!!!

1 db. ⁷/₄ szines morva abrosz	1.15	—.47
1 db. ⁸/₄ karlsbergi fehér vagy szines abrosz	2.75	1.50
1 db. ¹⁰/₄ szines vagy fehér rumburger abrosz	4.80	2.25
6 db. fehéritett pápai szövésü szalvéta	3.50	1.50

	Ezelőtt	Most
6 db. damastirozott pekkingi szalvéta	3.90	1.85
6 db. fehéritetlen mühlhausi törülkőző	2.40	1.35
6 db. mühlhausi fehéritett törülkőző	2.90	1.65
6 db. foralsberg vagy damast tükrőző	3.90	1.85
6 db. valódi rumburger zsebkendő	1.88	—.95
6 db. legfinomabb rumb. zsebkendő	3.90	1.65
12 db. finom patiszt vagy czérna zsebkendő szines széllel	3.50	1.50

!! Fekete és szines selymek hallatlan olcsó áron !!

1 rőf nobles selyem fekete	2.90	1.45
1 rőf Grodenapl Feille	3.80	1.60
1 rőf valódi Grogren Faille	5.40	2.25
1 rőf legnehezebb fekete atlas	3.95	1.75
1 rőf Faille de Paris minden szinben	6.50	1.85
1 db. ⁸/₄ fekete atlas selyem kendő	4.80	1.80
1 db. ⁴/₄ valódi fekete nobles kendő	4.50	1.70
1 db. ⁴/₄ csinvat selyem kendő, széle nélkül	1.90	—.88

!! Fekete ternoimat, lüsztereimet, ripszeimet, már az öszi ivadra is igen melegen ajánlhatom !!

1 rőf 5½ 4. fekete terno	1.25	—.45
1 rőf 6½ 4. fekete alapin terno	2.80	—.75
1 rőf ⁵/₄ szines cloth-ternok minden szinben a mostani divat szerint	1.90	—.68
1 rőf ⁴/₄ fekete lüsztré	—.55	—.25
1 rőf ⁴/₄ igen finom lüsztré	—.95	—.35
1 rőf ⁴/₄ virágos fekete lüsztré	1.10	—.45

!! Utolsóelőtti nagyon leszállitott árjegyzék!!

Paplanok, matráczok, csipkefüggönyök, glanzperkálok, szines és fehér parquetokból.

1 rőf csipkefüggöny	—.55	—.25
1 rőf igen finom gipur csipkefüggöny	1.50	—.55
1 rőf virágos vagy csikos glanz-perkál	—.45	—.24
1 db. gyermek creton paplan	1.80	—.90
1 db. gyermek casmir paplan	2.80	1.45
1 db. valódi Afrik matrácz	9.80	4.59

	Ezelőtt	Most
1 db. Newyorki Afrik matrácz	13.80	5.25
1 db. kitünő lószőr-matrácz	32.50	12.50
1 r. Schnürl-parquet	—.40	—.25
1 rőf szines bécsi parquet	—.30	—.19
1 ⁸/₄ creton paplan	csak	1.85
1 ⁹/₄ creton paplan török	csak	1.95
1 ¹⁰/₄ török creton paplan	csak	2.35
1 ⁹/₄ bécsi piros paplan	csak	2.45
1 ⁹/₄ casmir paplan minden szinben	csak	2.95
1 ¹⁰/₄ casmir paplan minden szinben	csak	3.50
1 rőf piquet-parquet	—.55	—.38
1 rőf kitünő külföldi szines parquet	—.45	—.27

Utolsó feltünő olcsó leltári kivonat

!! Áll különlegességekből !! Ezen czikkeken potom áron tuladok.

1 garn. finom mansetta-gomb	csak 4 kr.
1 db. országos kiállitási kendő	„ 4 kr.
1 pár kis gyermek-harisnya	„ 5 kr.
1 db. finom peneczirus tollkés	„ 8 kr.
1 db. finom gazir nyakkendő	„ 3 kr.

2000 r. kávészin v. fekete barzsony v. patent férfi- v. női ruhákra	2.80	—.70
1 garnitur rips-teritő	22.50	9.50
1 r. ⁸/₄ széles kitünő őszi vagy téli gyapjuszövet	3.80	1.85
1 r. ⁸/₄ széles sima v. koczkás téli gyapjukelme kabátra	5.50	2.25
1 db. chiffon férfi-ing	1.90	—.85
d db. madepolán chiffon ing, gallérral v. a nélkül	2.80	1.50
1 db. szines angol creton ing	1.84	—.80
1 db. angol szines ing, virágos, koczkás v. csikos	2.90	1.55
1 db. zefir oxford ing	2.80	1.20
1 db. braziliai egészen finom oxford ing	3.50	1.75

1 db. nagy alsó nadrág sziléziai gyolcsból	csak 85 kr.
1 alsó nadrág amerikai börvászonból	„ 95 kr.

Ingyen
60 frt. bevásárlás után
1 **szépen diszitett kész ruha.**

Záradékul figyelmeztetem a helybeli és vidéki n. é. közönséget ha valamelyik czikk nem tetszése esetén, visszavétetik és legkészségesebben kicseréltetik; vagy a pénz visszaadatik; megjegyzendő a visszaszállitott portékát franco kell hozzám szállitani.

A megrendelő közönség kéretik a czimet és a vasuti vagy postai állomást és az utolsó postát világosan megirni, hogy hátrány ne történjék sem egyik, sem másik részére.

Ingyen
80 frt. bevásárlás után
1 **igen finom téli nagy kendő.**

Életet
és
EGÉSZSÉGET
ismét visszanyerni!
Legujabb gyógytudósitás
1880. julius 9-éről.
Leghatásosabb gyógyszer a gyomorbetegeknek
ugyszinte
vérszegények és gyengéknek.

HOFF JÁNOS urnak

cs. kir. udvari szállitó, a legtöbb európai uralkodók udvari szállitójához, cs. kir. tanácsos, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa, magas porosz és német rendek lovagja,

Bécs, Stadt, Graben, Bräunerstrasse 8. sz.

Ez ideig vérszegénységben szenvedett leányom csakis önnek köszönheti egészségének helyreállitását, és virágzó arczszinét is csak az ön malátakivonata által nyerte vissza, mi engem arra kénytet, hogy azon maláta-kivonatu gyógysörét gyomorszenvedésemmel egybekötött testgyengeségemhez is használjam. Oly gyenge voltam, hogy megmozdulni sem voltam képes. Az eredmény rendkivüli volt. Én és leányom csakis az ön maláta-kivonatu gyógysörének köszönhetjük életünk és egészségünk helyreállitását.

Kérek 50 palaczk maláta-kivonatu gyógysört, 5½ kilo maláta-chocoládét, és 10 zacskó maláta-czukorkát.

Luckenwalde, 1880. julius 9.

Kumpe Sarolta assz.

Hivatalos gyógytudósitás.

Cs. kir. táborikórház-igazgatóság sth. Schleswig.

A Hoff János-féle maláta-kivonatu gyógysör minden tekintetben a legjobb tápláló- és erősitő italnak bizonyult, különösen altesti bajok, sérvekre, hurutra nézve, nemkülönben a gyors lesoványkodás ellen is.

Pirz v. Gayerfeld **Dr. Mayer,** ezredorvos.

Kapható: **Bermüller Alajosnál** Pápán.

● Téli gyógymód ●

● Őszi gyógymód ● **● Nyári gyógymód ●**

A WILHELM-féle

csúz- és köszvényellenes

vértisztitó-thea

Wilhelm Ferencz

gyógyszerésznél, Neunkirchenben, Alsó-Ausztriában köszvény, csúz, gyermekágyasok lábfájása, idült makacs bajoknál, folyton evesedő sebeknél, nemi és bőrkiütések, szemölcs, sipoly, bujakóri daganat, a máj és lép dugulása, aranyeres bántalmak, sárgaság, heves idegfájás, izom- és konyokfájás, gyomorfájás, szelek, altesti dugulás, vizelési bántalmak, pollutio, férfi-gyengeség, női folyás, görvély, mirigydaganat és más betegségek ellen sok oldalról legjobb eredménynyel használtatott, mit ezer és ezer elismerő nyilatkozat tanusit. Bizonylatok kivánatra ingyen.

Egy 8 adagra osztott csomag 1 frt 10 krért, melyből utóbbi bélyegre és gyöngyölésre számittatik, kapható.

☛ **Mindenki óvakodjék hamisitvány vásárlásától, s vigyázzon az ismert és sok államban törvényszékileg védett jegyre.**

Pápán kapható **Tscheppen Alajos** kereskedésében.

● Tavaszi gyógymód ●

Nyujtsunk kezet a szerencsének!
400,000 márka

főnyereményt nyujt szerencsés esetben, a legujabb nagy pénzkisorsolás, mely a magas kormány által jóváhagyva és biztositva van.

Ezen uj terv czélszerü berendezése oly módu, hogy néhány hó letelte alatt 7 huzásban 46,640 nyeremény sorsoltatik ki, ezek közt 400,000 márkás főnyeremények, és különösen:

1 nyer. 250,000 márka		1 nyer. 12,000 m.
1 „ 150,000 „		24 „ 10,000 „
1 „ 100,000 „		4 „ 8000 „
1 „ 60,000 „		52 „ 5000 „
1 „ 50,000 „		108 „ 3000 „
2 „ 40,000 „		214 „ 2000 „
2 „ 30,000 „		533 „ 1000 „
5 „ 25,000 „		676 „ 500 „
2 „ 20,000 „		950 „ 300 „
12 „ 15,000 „		26,345 „ 138 „

A huzások tervszerüleg hivatalosan vannak meghatározva.

Ezen nagy és az állam által biztositott pénzsorsolás első huzásához kapható:

1 egész sorsjegy 6 márkaért azaz 3½ o. é frt — kr.
1 fél „ 3 „ „ 1¾ „ frt — kr.
1 ¼ „ 1½ „ „ — „ frt 90 kr.

Minden megrendelés rögtön és pontosan, vagy utánvéttel, vagy az érték előbbeni megküldése esetében posta utján eszközöltetik, és minden megrendelő közvetlenül általunk megkapja az állam czimerrel ellátott eredeti sorsjegyeket.

A sorsjegyekhez a hivatalos huzási tervek mellékeltetnek és minden megrendelőnek a megtörtént huzás után felhivás nélkül megküldjük a huzási lajstromot.

A nyeremények kifizetése mindig pontosan állambiztositék mellett, vagy egyenesen általunk, vagy pedig kivánságra összeköttetéseink folytan Osztrák-Magyarország minden nagyobb városában történik.

Általunk eladott sorsjegyeknek a szerencse többnyire kedvezett és több, nagyobb nyeremények közt a főnyeremény is nem egyszer, tőlünk vásárolt sorsjegyeken nyeretett meg és ki is fizettettek; és pedig a többek közt 250,000; 225,000; 150,000; 100,000; 80,000; 60,000; 40,000 márkát stb.

Miután egy ilyen biztos alapra fektetett vállalat mindenütt a legnagyobb részvétnek örvend, kérjük a megrendeléseket, nehogy azok eszközlésével elkéssünk, minél hamarább — de mindenesetre **f. évi november 15-ig** hozzánk juttatni.

Kaufmann és Simon,
bank- és váltóüzlete **Hamburgban**
vesz és elad mindennemü állampapirokat, vasut-részvényeket és kölcsön-sorsjegyeket.

U. I. Az eddigi bizalomért köszönetünket nyilvánitva, felkérjük mostan ezen új sorsolásban részt venni, és megigérjük, hogy ugy mint eddig, ezentul is szolid pontos kiszolgálás által a t. érdekelteknek megelégedését kinyerni főtörekvésünk leend.

Fentiek.

Első „fénymázgyár.“
Pápán

Van szerencsém ajánlani a t. cz. közönségnek az általam ujonnan föltalált és kitünőnek bizonyult pálmaolajjal készitett ***fénymázomat,*** mely az eddig külföldről behozott készitményeket minden tekintetben fölülmulja.

F é n y m á z o m a czipő- vagy csizmabőrnek gyönyörü fekete fényt ad, s e mellett a bőr puhaságát is mindig megtartja és a mi fő, a töréseket meggátolja.

F é n y m á z o m a t kicsinyben és nagyban a legjutányosabb áron árusitom el. A t. vidéki megrendelőknek kivánatra mintákkal bármikor (bérmentve) szolgálhatók.

☛ *Raktárhelyiség: Anna-tér 1021. szám.* ☚

Számmer Mihály,
fénymázgyáros.

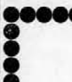
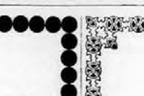

Nehézkórt (nyavalyatörést, epilepsiát), görcsöket a legrövidebb idő alatt gyógyitok levél utján is egy általam eredményesnek tapasztalt eljárás szerint, még ha érintett betegségek a leghevesebbek és legrohamosabbak is. — **Dr. Helmsen orvostudor** Berlinben N. W.; Louisentrasse 32. sz. a. — Már százak meg lettek gyógyitva!!

Eladó.

A pápai öreghegyen levő 3 hold nagyságu szőllőbirtok a rajta levő lakpresházzal, kocsiszin és istállóval; ugyszintén a hosszu-utczai 833. b. sz. a. ház a hozzátartozó 4 hold nagyságu kerttel, kedvező fizetési feltételek mellett, szabad kézből eladók.

Tudakozódhatni a tulajdonosnál, ugyanott.

Főnyeremény 400,000 márka. | Szerencse-jelentés. **Felhivás** | **A nyereményekért az állam kezeskedik**

a Hamburg állam által kezeskedett nagy pénzsorsjáték

n y e r e m é n y e i r e ,

melyben több mint

8 millió 600,000 márka

biztosan nyeretik.

Ezen rendkivüli pénzsorsjáték nyereményei, melyek terv szerint 90,500 sorsjegyet tartalmaznak, következők:

A legnagyobb nyeremény 400.000 márka.

jutal. 250,000 márka.		6 nyer. 4000 m.
1 nyer. 150,000 „		108 „ 3000 „
1 „ 100,000 „		214 „ 2000 „
1 „ 60,000 „		10 „ 1500 „
1 „ 50,000 „		2 „ 1200 „
2 „ 40,000 „		533 „ 1000 „
2 „ 30,000 „		676 „ 500 „
5 „ 25,000 „		950 „ 300 „
2 „ 20,000 „		65 „ 200 „
12 „ 15,000 „		100 „ 150 „
1 „ 12,000 „		26345 „ 138 „
24 „ 10,000 „		2300 „ 124 „
4 „ 8,000 „		70 „ 100 „
3 „ 6,000 „		7300 „ 94 és 67 „
52 „ 5,000 „		7850 „ 40 és 20 „

És ezen nyeremények pár hónap mulva hét szakaszban **biztosan** eldöntetnek.

Az első nyereményhuzás hivatalosan megállapittatott, melyhez:

Az egész eredeti sorsjegy ára csak 3 frt 50 kr.
A fél „ „ „ „ 1 „ 75 „
A negyed „ „ „ „ — „ 88 „

Ezek az állam által kezeskedett eredeti sorsjegyek (nem tiltott igérvények) a pénzilletékek bérmentes beküldése után vagy postai előleg mellett általam a legtávolabb vidékekre elküldetnek.

A részvényesek mindegyike eredeti sorsjegyével együtt egy — az államczimerrel ellátott — huzási tervet kap. A huzás után pedig felszólitás nélkül azonnal szétküldjük a hivatalos huzási lajstromokat.

A nyeremények kiszolgáltatása és szétküldése általam eszközöltetik az érdekelteknek, pontosan és a legnagyobb titoktartás mellett.

☛ Megrendelések legegyszerübben postautalvány használata mellett eszközöltetnek s

Folyó évi nov. hó 15-ikéig

beküldendők

Id. Heckscher Sámuelhez
bankár és váltó-iroda **Hamburgban.**

A szerkesztésért felelős a laptulajdonos: **Nobel Armin.**

Pápán, 1880. Nobel Armin könyvnyomdájából.

Melléklet a „Magyar Vidék“ 80. számához.

Felhívás!

Pápa városában a megyei bizottmányi tagok választása f. évi november 3-án reggeli 8 órától esti 6 óráig és pedig a bel- és felső város részekre, a városházán, az alsóváros részére az óvoda-helyiségben történik.

Választó mind az, ki országgyűlési képviselő választási joggal bír.

Kiléptek a megyei bizottmányi tagok közül a belvárosban: Szvoboda Venczel, dr. Fenyvessy Ferencz, Szelestey Lajos és Vécsey István, az alsóvárosban: Bráder Sámuel, Rózsa István és Körmendy Pál urak.

A kilépett urak ujra megválaszthatók, ha a bizalom ismét bennük összpontosul.

Nem lehet tagadni azt, hogy városunknak oly megyei bizottmányi tagokra van szüksége, kik legelső sorban a városi polgárok érdekét szivükön hordják.

Nagyon sajnáljuk ugyan, miszerint ez érdemben előleges megállapodás tekintetéből minden rang, osztály különbség nélkül értekezletek nem tartattak, mert ezen ügy ezt megérdemelte volna, de a mint látjuk és halljuk, a városban néhányan az előleges értekezést azért kerülgették, mert a tájékozatlan szavazókat titkos érdekeik kivitelére felhasználni óhajtják, így mi kénytelen vagyunk a független, szabad, önálló polgári erény megvédése tekintetéből felszólalni és kijelenteni a történteket, hogy a választók lássák, hogy ők nem másnak, mint csupán eszköznek tekintetnek.

Az illetők részéről, hogy értekezletek nem tartattak, a polgárok többen önmagoktól jöttek össze ezelőtt egy héttel értekezletre, megbeszélendő, hogy kiket válasszanak meg, az értekezlet ki is jelölte azokat, kiket megválasztatni óhajtana, e mellett azon határozat hozatott, hogy az ellen táborbelieket is értekezletre és igy közös megállapodásra kellene jönni, mert az egyetértést megzavartatni nem szeretnénk. Az értekezlet ki is küldött 3 tagot, hogy Horváth Lajos urral beszéljenek, hogy ők is három tagot értekezletre küldenének ki, igy összetett vállal, jó egyetértéssel válasszuk meg a tagokat.

Horváth Lajos ur irásilag fel is hivatott, hogy jelölje ki a helyet, időt, mikor a polgárok kiküldöttei is megjelenni fognak.

Horváth Lajos ur még csak nem is válaszolt e felhivásra. Láthatjuk ebből, hogy ő külön óhajtja saját jelöltjeit megválasztatni az eszközül tekintett választókkal.

Felhivjuk tehát városunk választó polgárait arra, hogy ne engedjék magukat csupán eszközül felhasználtatni, hanem szabad gondolkozásuk folytán adják szavazatokat azokra, kiket jól ismernek és tudják mikép a városi polgárok érdekei ellen soha nem cselekedtek. Az ellenpárt vezetőjére ne hallgassanak, mert még nem tud felmutatni oly esetet, hol nem a maga ambitiója, hanem a nép jóléte volt előtte az irányadó.

Mentsék meg e tekintetben is a város önálló polgárai, a tiszta polgári erényt!

Kijelentjük pedig azt, hogy a szavazó helyiségeknél őrködni fogunk, hogy senkire nyomás ne gyakoroltassék, mit ha tapasztalnánk, kötelességünk leend a választási elnök uraknál tiltakozásunkat bejelenteni.

Polgárok el tehát szavazni!

Több választó polgár.

Főtisztelendő Néger Ágosta pápai plébános ur 2 frttal lépett, az 1881-ik évre az „Eötvös-alap“ pártolóinak sorába.

Laptársunk a „Veszprém“ egyik ujdonságában Sill pápai végrehajtó 260 frtnyi váltóhamisításáról emlékezik meg. Lássa t. colléga, mi az ilyen „csekélységgel“ már nem is foglalkozunk, nekünk 200—300—1000 frt. bliktri! Nálunk a „diesőség“ 100,000-nél kezdődik. Önök veszprémiek mégis csak hátramaradottak, s valóságos injuria, hogy nem Pápa a megye székhelye, hisz itt minden trieurium hoz ujabb hir — hedtségét, mig önök már arról tanácskoztak, hogy Veszprém nagy községgé legyen, mi azon vagyunk, hogy pezidenciájává fejlődjünk a legraffinirtabb schwindelnek. Ide vele hát avval a kir. táblával .... ha valaki, ugy e város érdemli meg, hogy a biróság minden fokozata legyen meg benne legalább itthon maradhatnak azok a ... Úgy-e megértett, kedves collega?

Menyegző. E hó 26-án boldog családi ünnepélynek volt szinhelye N.-Szőllős. Nevezett község érdemdus lelkészének. Tisztelendő Tudós Szalay Sándor urnak bájos leányát Jolán urhölgyet vezette oltárhoz, tisztelendő Madár Mátyás ur, velegi lelkész. Az ünnepély fél tizenkét órakor vette kezdetét. Az esketést tisztelendő Kalmár Pál ur, kertai lelkész végezte — ki is tartalomdus beszédét oly meghatóan adá elő, hogy a hallgatóság is könybe lábadt szemekkel hagyá el az istenházát. Az esketés után a válogatott vendégkoszoru, mely csupán csak a legközelebbi rokonokból állott, az aztalnál foglalt, helyet. Csengett a pohár, villogtak a szemek s a szebbnél szebb felköszöntések egymásután következtek. Különösen a mennyasszony édes atyja egyik talpra esett toasztjában hangsulyozta azt, hogy ez a nap hármas ünnepély ránézve, a mennyiben ma van kedves leányának esküvő, születés napja és ő maga, ma tartja 25 éves papi jubileumát. A befejezett toasztót harsány éljen zárta be. Ebéd után következett táncz, ahol az elismerés koszoruját az örömnapa kisebbik leánya, Gizella Kornelia kisasszony nyerte el. Másnap a boldog pár elutazott. Tartós boldogságot s áldást kér az uj párra, H. L.

A bécsi tőzsdén az orosz czár halálának hire érkezett — tegnapelőtt.

Sajtóhiba. Mult számunk egyik levelezésében az állt, hogy a király páholya a budapesti lóversenynél 100,000 frtba került. nullával többet szedett az ábrándos „Pali gyerek,“ mert a páholy valósággal csak 10,000 forintba került.

Vidéken utazó kolporteur, a ki már más czégtől megbizásokat kapott, mellékes megbizást nyerhet. Ajánlatokkal az illetők e lap kiadó-hivatalához tessék fordulni.

Egy beküldöttünkben valaki, városunk kapitányának védelmére kel. Ez ellen semmi ellenvetésünk sőt szivesen hozzá csatlakozunk mi is a védelemhez. De van egy kis megjegyzésünk, melyet t. kapitány ur nem fog rosz néven venni tőlünk. Ugyanis hallottuk, hogy K. S. helybeli váltóhamisitónál hiányzik a kellő őrizet és ellenőrködés; hogy a ki csak akar, ki- s bejárhat, és hatósági közeg nincsen jelen. Nem lehet alkalmunk e dolog felől személyes meggyőződést szerezzünk, de mindenesetre komolyan felhivjuk t. kapitány urat, miszerint nevezettet fogolynak tekinteni, s törvény értelmében és sokaknak érdekében hivatalos kötelességét teljesiteni el ne mulaszsza!

Tanitóknak s egyébb tanitással és neveléssel foglalkozó egyéneknek a legjobban ajánlhatjuk a Schneider István ismert nevű tanitó szerkesztése mellett Pécsett megjelenő szabadelvű irányu s most már a XIV. évfolyamot élő tanügyi folyóiratot, a „Néptanodát“ mely a kéthónapi szünidőt kivéve hetenként egyszer jelenik meg. Ára egy évre (szept. jun.) 4 frt.

Mai tárczaczikkünkre hivjuk fel t. olvasóink figyelmét, mint a mely Ráth Károly urnak a közelebb elhunyt dr. Szabóky Adolf felett f. hó 26-án tartott érdekes emlékbeszédjét tartalmazza.

A „Hazánk“ nyilt rovatában Kovalter Samu Pápa városa kapitányát támadja meg, mivel ez — állitása szerint — gorombáskodott volna vele, mikor ebéd alatt hivatalos ügyben beszélni akart. No ez is valami. Nem vagyok ugyan kapitánynak felfogadott védője, de annyit mondhatok, hogy K. S. urat sehogy sem értem, mikor „megsértett önérzet“-ről szól. Hát valjon mit gondol K. S. ur, hogy kapitányunk mindég „habták“-ban legyen, még akkor is, mikor végtelen boszankodás s a hivatalos órák után egy kis pihenőt akar tartani s étkezni kiván? Sajátságos! En pedig K. S. urral szemben mondhatom, hogy akárhányszor voltam tanuja, mikor este, jóval a hivatalos órák után, járt el hivatalos dolgokban, a hol szükségesnek látta! B. — tt.

Borzasztó zivatar dühöngöt e hó 23-án este tiz óra tájt Jánosházán, Vasmegyében. Iszonyu villámlás és menydörgés között dióanagyságu jég esett, mely nagy pusztitást okozott.

Gr. Zichy Jenő, mint a „Veszprém“ czimü laptársunkban olvassuk, vasárnap október 31-én Veszprémbe megy. Czélja egyrészt személyesen megköszönni, hogy a veszprémi egyesület ipartársulat őt 1878-ban tiszteletbeli mesterré avatta, másrészt, hogy az ipartörvény módositása ügyében értekezletet tartson. A nevezett ipartársulat elnöke Gödé Ferencz már választmányi ülést tartott, hogy a nemeslelkü és fáradhatlan buzgalmu grófot a társulat illően fogadhassa.

Az első hó. A tél szerfelett korán állt be. Londonban már mult szombaton esett a hó. Párisból ugyanezt jelentik. A cseh felső vidékekről tudatják, hogy a hegyek hóval boritvák. Bécsben vasárnap volt havazás. Magyarországon, Pozsonyban kedden reggel esett a hó, mely azonban csakhamar elolvadt. Annál hidegebb, havas eső hullott Mádon, azonban nagyobb hóesés még nem volt, nagy vihar volt Temesvárott, a hol az első fagyott menydörgés, villám és földrengésszerü robaj előzte meg.

Veszprémben, — a Tuszkau M. és társa czég — mely évtizedek óta egyike volt a legtekintélyesebb czégeknek, a napokban fizetésképtelenség miatt csődöt mondott.

x **Méltó figyelemre** Kaufman és Simon hamburgi czégnek mai számunkban közölt hirdetménye. Ebben egy fényereményekkel oly dusan ellátott sorsjáték sorjegyeiről van szó, melyek kelendőségére még a vidéken is számolhatni. E vállalat teljes bizalmat érdemel, minthogy államilag biztositva van, s nevezett kereskedő ház mindig reállis eljárása és tömérdek nyeremény kifizetéséről mindenütt ismeretes.

Érdekes mai számunkban id. Heckscher Sámuelnek (Hamburgban) szerencse-hirdetménye. Ezen ház itt és vidéken tett nyeremények pontos és titoktartás mellett tett kifizetése által oly jó hirben áll, hogy mai hirdetésére már e helyen mindenkit figyelmeztetünk.

Megjelent az „Ország-Világ“ II. évfolyamának 3-ik füzete. A szöveg, mint eddig mindég, érdekfeszitő s irodalmi szinvonalon áll, erről Szász Károly, Asbóth, Beöthy László, Góbi Imre (soproni ev. gymn. tanár) stb. nevei tanubizonyságot tesznek. Mikor tehát ez ujabb füzet tartalmát ismerhetnők, egyszersmind figyelmébe és pártfogásába ajánljuk e nemzeties irányu szépirodalmi vállalatot. — A 3. füzete tartalmai: Mások kocsiján. (Elbeszélés.) Kvassay Edétől. Homér époszai és a homéri kérdés. Szász Károlytól. A capitoliumi Vénus története. Marc Twen amerikai rajza. A siralom fala Jeruzsalemben. Asbóth Jánostól. A csók. (Anthropológiai vázlat.) K. J. L. Tahiti. (Második és befejező közlemény.) —i—r Jog és hatalom. Carlyle után Baráth Ferencz. Menyasszony. Regény. Beöthy Lászlótól. A vetés közt. (Költemény.) Góbi Imrétől. London földalatti vasutai. Katscher Lipóttól A sakkjáték történetéhez. Absthemiustól. A magyar színész-világból. E. O. A libapásztor. (Képpel.) A kondor. (Képpel.) Állj! kivagy? (Képpel.) Állj meg rózsám egy szóra. (Képpel.) Exczellenczias ur. (Képpel.) A temesvári csónakház. (Képpel.) Az óbudai amfitheátrum. (Képpel.) Bem emlékszobra. (Képpel.) Dr. Prém Józseftől. Irodalom. Zene. (h. j.) Színház. (f. j. b.) Képzőművészet. (dr. p. j.) Divat. Charlottetól. Pecsét és czimertár. Dr. Czobor Bélától. Képtalány. Sakk. Sakk-talány. Gyászrovat. A 2. füzet talányainak megfejtői. Szerkesztői üzenetek. Hirdetések. Ezen füzethez mellékletül „A kortesek“ czimü jutalomkép van csatolva, csinos kis genre-kép, mely Szamler Károly akademiai képiró ecsete alól került ki s Divald fényképnyomdájának becsületére válik. Maga a kép értéke felér az „ország-világ“ két füzetének az árával.

Mai számunk *kivételesen vasárnap jelenik meg, mert a sok elodázhatatlan közlemény miatt melléklettel ellátott rendkivüli kiadást kellett rendeznünk, mi által megkéstünk. Reméljük, hogy lapunk tartalma kárpótolni fogja a t. olvasóközönséget a várakozásért.*

Lapunk mai számához csatolt előfizetési felhivást a t. olvasók szives figyelmébe ajánljuk.

Nem jó jel, hogy a helybeli korcsolyázók egylete is már mozogni kezd, — no de mivel nélküle is megjönne a „fagyos legény“ csak helyeselni tudjuk, hogy ideje korán gondoskodva lesz róla, hogy a kik a korcsolyázás „dulce cum utile“ sportját szeretik, ezen mulatságukat kedvük szerint töltheti mihelyest alkalom, azaz jég lesz. — Mint halljuk, a korcsolyázók egyletének nov. 7-én lesz az első gyűlése.

Takácsiban Bóka Gábor közbirtokos, kinek holt fiának a szobában virrasztottak, az udvarban lepihent, hol valami gonosztettes két sulyos baltacsapást mért rá, de meg nem ölte. Hogy a két baltacsapás halálát nem okozta, azon körülménynek köszönhető, hogy az első vagy másik csapásnál a balta nem az alvó fejét hanem előbb a falat találta el. A tettesseket miután az eset feljelentetett nyomozzák.

Furfangos öngyilkos-jelölt az a parasztember, a ki Thiringer név alatt van a pápai lskósok sorában feljegyezve, de a kit pajtásai azzal nevezetes és sokat jelentő praedikátummal tiszteltek meg, mely szerint köznéven sokkal ismeretesebb mint az „Iczaca“ semmint polgári neve alatt. Hát ez igen poetikus érzületű ember, a ki menyegzőkön tuczat számra szavalta el a verses mondokákat, de kevésbé költői halállal akart kimulni. E napokban ugyanis kutba ugrott, de hidegnek tartván a vizet, a kutba állitott létrán teljes készséggel hágott fel „mert“— ugymond — „mégis csak kár lenne azt a sok pápai kocsmát elhagyni.

Rendőrileg köröztetnek valami Molnár Imre 19 éves czipészlegényt, a ki bizalmi állásával szolga volt a nánai postánál, hogy 430 frtos levelet ellopott.

A kegyeletnek szép jelét tanusitotta helybeli iparos, Heim Ignácz ur, a ki mostoapja Kalmár Istvánnak, a polgári kör volt elnökének nagyszerü siremléket készitett bádogból. Az emlék, melyen Heim ur csaknem egy esztendeig dolgozott, megtekintésre méltó.

Nix magyarisch. Egy helybeli parasztembernek a leánya szembajban szenvedett, mire apja bagót csepegtetett a fájos szembe, mely különös gyógykezelés persze nem volt képes a bajt eltávolitani, sőt növelte, ugy hogy az apa leányával Bécsbe rándult fel, mire a várostól a felutazásra, a bécsi klinikától pedig a visszautazásra nyert segélyt. Ez tavaly volt. A baj azonban az idén visszatérvén, a felrándulást ismételni kellett, s a város meg a nőegylet a szegény embert megint segitette. De nem a jó bécsiek. Mikor vissza akart jönni és segélyt kért a német doktorok azt mondták, hogy ha a bpesti német szinészeket nem tudták Magyarországban megtürni, fedezzék a magyarok vissza utazási költségeit. Egy magyaróvári ur könyörült meg a szegény emberen, ki visszatérve, csak azért mondta el a dolgot, hogy a város, ha netán felszólittatnék, ne küldjön Bécsbe pénzt, mert ő saját költségén jött vissza. — Igen jellemző kis historia!

Öngyilkos tehén. Stokholmban egy marha-szállitmány között a pályaudvarban csakhamar meglátták a vaggonban egy tehenet, mely ama kötélre, melylyel a kereszgerendához kötötték fel, volt akasztva. A szegény állat valószinüleg le akart fekődni, s a rövid kötélen halálá lelte. Furcsa, hogy az állatorvos azt irta: „Erőszakos halállal mult ki!“

A következő meghivást vettük: „A veszprém-balatonfüred-tapolczai vasut ügyében Balaton-füreden 1880. évi szeptember 12-én tartott értekezlet megbizása folytán van szerencsénk tekintetességedet a folyó év october hó 31-ik napján délelőtt 10 órakor Tapolczán tartandó nagygyűlésre tisztelettel meghivni. Veszprém, 1880. october 21. Késmárky, elnök. Lévay Imre, jegyző.

A khinai orvosok. New-Yorkbanés San-Franciskóban csak akkor és addig kapnak fizetést, mig a családnak tagjai, a kiknél mint háziorvosok működnek, egészségben vannak. Ha azonban a kezelésök alatt lévők betegek lennének, akkor a doktor urak mitsem kapnak. Ép igy van ez Khinában is.

Városunkban meghaltak f. hó 21—27-ig: Szabó József gyermeke Zoltán, r. k. 2 hónapos, agylob. Keller József, r. k. 76 éves, szélütés. Nagy Judith, r. k. 53 éves, rák. Hekler Ferencnő, r. k. 56 éves, Horváth Károly leánya Teréz, tüdővész. r. k. 15 éves hagymáz.

ÜZENETEK.

Ablakomba . . . a közlendők sorába tennök, ha az utolsó verssoron változtatna. Igy a mint most van, nem állhat meg.

St. F. Kssa. Köszönet! A b. küldeményt B. ur viszonozni fogja.

Többeknek. Lehetetlen. Mi ez ügyben csak a leghivatottabbaknak engedhetjük át a szót.

V. S. Bdpst. Már régebben intézkedtünk nem értjük a dolgot. Küldeményét fel fogjuk használni.

Több ugod-kerületi választó. Az ügy érdekében s tekintettel a szóban forgó személyiség politikai jellemére, szivesen megtettük. Manap már senki se biztos a gyanakvó s rosszakaratu egyének támadásaitól; csakhogy az egészben az a jó, hogy ebnek ugatása nem hallatszik a menyeknek országába!

Születés-napomra. Az utolsóelőtti két versszak elrontja az egésznek benyomását.

Volt már életemnek oly születés napja
Midőn kis levélben üdvözölve valék: —

nagyon is köznapias, s a mellett egyszersmind magyartalan kifejezések, — az utolsó versszakban meg még csak nyoma sincsen a mértéknek:

Boldog órák, boldog napok!
Mind mindnek vége már! . . .

nem perdül.

H . . . M.-hoz . . . talán.

K. M. Trs. A levél nagyon subjektiv, nem közölhetjük; — a verseknek, ha csak lehet sort keritünk. A kért számokkal nem szolgálhatunk.

Gabona-árak.

PÁPA:

100 klgr. vagyis métermázsánként.

Buza: jó 11 frt. 60 kr., közép 11 frt. 20 kr., alsó 10 frt. 80 kr.
Rozs: jó 9 frt. 40 kr., közép 9 frt. 20 kr., alsó 9 frt. — kr.
Árpa: j. 7 frt. — kr. k. 6 frt. 80 kr. és a. 6 frt. 50 kr.
Zab: j. 6 frt. — kr. k. 5 frt. 70 kr. 5 frt. 50 kr.
Tengeri: j. 8 frt. 40 kr., k. 8 frt 30 kr. és a. 8 frt. — kr.
Burgonya: — frt. — kr. közép 1 frt. 20 kr.
Széna: j. 2 frt. 60 kr. k. 2 frt 10 kr.
Zsup: j. 2 frt., — kr. közép 1 frt 70 kr.

Pápán, 1880. okt. 29. **Wolta József** polgármester.

VASUTI MENETREND.

PÁPA-GYŐR-KIS-CZELL.

Indul:

Pápáról Kis-Czell felé d. e. 12 ó. 24 p.; d. u. 7 ó. 54 p.
„ Győr felé d. u. 2 ó. 49 p.; regg. 6 ó. 42 p.

Érkezik:

Pápára Kis-Czellből d. u. 2 ó. 44 p.; regg. 6 ó. 12 p.
„ Győrből d. e. 12 ó. 19 p.; d. u. 7 ó. 29 p

GYŐR-BÉCS-BUDAPEST.

Győrből ind. Bpest felé 11 ó. 20 p. d. e. 10 ó. 16 p. este.
Győrből indul Bécsfelé 5 ó. 17 p. d.u. 4 ó. 26 p. reg.

SZOMBATHELY-SOPRON-NAGY-KANIZSA.

Szombathelyről indul Sopron felé 3 ó. 15 p. regg.
„ „ „ „ 9 ó. 15 p. d. e.
„ „ „ „ 3 ó. 10 p. d. u.
„ „ „ „ 7 ó. 51 p. este.

Nyilttér.*)

Nyilvános köszönet. A megszüntetett congr. izr. hitközség elöljáróságn az iskolájánál alkalmazásban volt tantestületnek hat év alatt tanusitott lankadatlan buzgalmáért, önfeláldozó hivatás-szereteteért, hazafias magyar nemzeti szellemben való működéséért ez uton is elismerését nyilvánitja. A volt hitközség tagjai és gyermekeik által hullatott könyek jelei annak, hogy a t. tantestület emlékezete saját és gyermekeink szivében örökké élni fog. A tantestület egyik tagjának, Goldberg Jakab urnak, ki egyszersmind a hitközség titkári teendőit is végezte az e téren szerzett fényes érdemeiért külön köszönetünket nyilvánitjuk. Szolgáljon a t. tantestületnek, ha aztán pályájuk ezentul küzdelmek közt fog lefolyni, mitől a gondviselés önöket óvja meg — a büszke öntudat megnyugtatásul és vigaszul a jövőre nézve, hogy a körünkben töltött hat év nem veszett el nyom nélkül, hogy mi nem hiába áldoztunk, az önök dicsőségét az élet iskolájába lépett önök által gondosan nevelt nemzedék hirdeti. A megszüntetett congr. izr. hitközség elöljárósága.

�Ignác Pápa, Sütő-ház Barátutcza sarkán.

Tánctanitási jelentés.

Alulirott tisztelettel ajánlva magát a n. é. közönségnek, nevezetesen gyermekek s felnőttek

tánczművészetben

való alapos oktatásra. Tisztelettel megjegyzem hogy nálam a tánctanitás minden divatban levő bel- és külföldi tánctnemekre kiterjed, melyek alapos módszerem nyomán könnyen betanulhatók.

Tánctanitási dij havonként 2 frt.

A n. é. közönség pártfogását kéri

tisztelettel **Reiner Illés,**
gyakorló tánczmester és fényképész

Tánctanitási órák:

Sütő-ház Barátutcza sarkán: 5-6 6 éveseknek. 6-7 tanulóknak. Keltz-féle házban: 7-8 közönségnek. 8-9 zártórák.

A „Dr. Airy természetes gyógymódja" czimű ábrákkal ellátott s magyar nyelven megjelent könyv áttekintése után, a nehézbetegek is meg fognak győződni, hogy helyes eljárás és megfelelő szerek használata mellett még ők is gyógyulást remélhetnek. Ezért minden betegnek, még az olyannak is, a ki már mindenféle gyógyszert siker nélkül használt, bizalommal kellene e kipróbált gyógymódhoz folyamodni és sietnie az emlitett munka megszerzésével. E könyv „Kivonata" ki ánatra ingyen és bérmentve küldetik meg.

Köszvény- és csúzbetegek a czimü (német) „Die Gicht" könyvben, e sokszor igen fájdalmas betegség ellen való kipróbált szerekről nyernek utasitást, oly szerekről, melyek már megrögzött esetekben is a rég óhajtott gyógyulásra vezettek. — Tájékozás ingyen és bérmentve. 70 kr. beküldése mellett a „Dr. Airy természetes gyógymódja" czimü könyv, 40 kr. beküldése mellett pedig a „Gicht" czimü könyv mindenüvé bérmentve küldetik meg Richter könyvkiadó intézete által Lipcsében (Richter's Verlags-Anstalt in Leipzig.) A pénz levélbélyegben is beküldhető.

Alólirott, a nagyérdemü közönséget tisztelettel értesíti, miszerint raktárát a téli évadra nők és 4—12 éves leánykák számára a legujabb kész **felöltőkkel** felszerelte, melyek divatszerüen elkészítve, és dús választékban oly jutányosan nála feltalláltatik, hogy a nagyvárosiak raktáraival versenyezhet.

Továbbá női ruhaszövetek

Flanell, indiai kasmer
és koczkás plaidszövetekből

és még több e szakmában vágó czikkekből valamint **Zefir** és **velour-kendőkben** nagy választéka van.

Különösen felemlíti a nagyérdemü közönségnek, férfiak számára **gyapjuszöveteket** egész öltönyekre és téli kabátokra, miután a legutóbbi nagy tömegü bevásárlása óta azon helyzetbe jutott, hogy ezek áraikat tetemesen leszállitotta.

Kivánatra minták bérmentve küldetnek, megrendelések pontosan kiszolgáltatnak.

kiváló tiszteletettel
Steiner Bernát.

Söröde átvétel

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy f. hó 30-kától kezdve az az vasárnaptól a Fischer-féle

sörcsarnokot

a főtéren átvettem és egyuttal a n. é. közönséggel tudatom, hogy nálam jó izletes **villás reggelit, ebédet** és **vacsorát** bármely napon is kaphatni, ugyszintén havi előfizetőket is fogadók el étkekre.

Izletes étkekről jó italokról és pontos kiszolgáltatásáról a lehető legjobban gondoskodva leend.

A n. é. közönség szives látogatásáért esd tisztelettel

Rumpold András,
sörödés.

ÖNKÉNTES VÉGELADÁS

!! Önkéntes végeladás !!

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, miszerint üzletem beszüntetése czéljából, **raktáromban lévő összes divat-, vászon- és rövidáru-czikkeket 20% gyári áron alól árusitom el!!**

Ily

rendkivüli olcsó bevásárlási alkalmat nyujtva,

kérem a n. é. közönség minél számosabb látogatását.

Az üzlet áruczikkekkel együtt — megegyezés folytán — szintén bármikor átvehető.

Pápán, 1880. szept. hó.

Kiváló tisztelettel

BERMÜLLER GYULA
divatkereskedő.

!! Önkéntes végeladás !!

ÖNKÉNTES VÉGELADÁS